National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L.

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 6
DIVISION DES

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1069.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 81 (3098) XXXIII aastakäik | Neljapäeval, 1. novembril 1984 — Thursday, November 1, 1984 | Üksiknumbri hind 70 senti

Kunas on Balti riikidel vabad valimisvõimalused?

Rahvaste enesemääramise punkti all käsitleti Balti riike

NEW YORK — Ühendriikide esindaja tegi neljapäeval 19. oktoobril avalduse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee kolmanda komitee debatis, milles öeldi, et rahvaste enesemääramiseõigus on „lahutamatult seotud isikute õigusega otsustada oma poliitilise staatuse üle."

Selles seoses kõneles Ühendriikide esindaja Richard Schifter Afganistanist, Balti riikidest ja kolmest Ida-Euroopa maast, kellede võitlust enesemääramiseks on blokeeritud N. Liidu poolt jõuga. Saadik Schifter kõneles ÜRO Peaassamblee sotsiaalsete, majanduslike ja humanitaarsete küsimuste komitee istungil, kus oli käsitlemisel rahvaste enesemääramise päevakorra punkt. Schifter on Ühendriikide ÜRO peadelegaadi Jeane Kirkpatrick'u asetäitjaks Julgeolekunõukogu asjades.

Schifter puudutas Balti riikide olukorda, käsitledes Ühendriikide halduses oleva Puertoriiko küsimust. Ta ültse, et Puertoriiko elanikkonnal on järjekordselt võimalik otsustada eelseisvatel 6. novembri valimistel, kas saar ühineb Ühendriikidega kui 51. osariik või säilitab oma praegust „Commonwealth'i" staatust või muutub hoopis iseseisvaks. Sel kohal esitas saadik Schifter järgmise küsimuse komitee istungile:

„Kunas oli Eesti, Läti ja Leedu või kasõi Buhhaara iseseisvusliikumistel viimati võimalik katsuda oma jõudu valmiskasti juures?"

Ühendriikide esindaja Schifter oli enne seda oma sõnavõtus öelnud, et N. Liidu tähelepanu on komitees asetleidva enesemääramise küsimuse arutluse puhul suunatud eksklusiivselt Namiibiale, Mikroneesiale, Puertoriikole ja Grenadale ning ta vastas Moskva väidetele selles seoses. Grenada puhul ütles Schifter komiteele, et selle Kariibi mere saareriigi rahvale on tagasi antud nende tõeline enesemääramise õigus, mida rakendatakse eelseisvatel vabadel valimistel 3. detsembril.

USA delegaat asus siis Afganistani küsimuse juurde, kus on juba viis aastat kehtinud N. Liidu sõjaline okupatsioon. Ta ütles, et Afganistani tragöödia on „rahvusvahelise ühiskonna tänapäeva kõige tõsisemate probleemide hulgas."

Schifter ütles, et sadu tuhandeid afgaane on kas surma või haavata saanud ja umbes neli miljonit Afganistani elanikku on muutunud pagulasteks kes elavad väljaspool oma kodumaa piire.

Nentides, et N. Liidu sõjaväe kaotused Afganistanis, hinnangute kohaselt ligikaudu 8.000 langenut ja üle 14.000-de haavatu, deklareeris Schifter, et afganistaanlaste võitlus enesemääramise eest käib jätkuvalt edasi.

Ühendriikide esindaja ütles, et Afganistani juhtum ei ole sugugi mitte ainulaadne, mis puutub N. Liidu pingutustesse suruda peale tema poolt väljavalitud valitsust teistele rahvastele. Siinkohal käsitles Schifter olukorda Ida-Euroopas. Retoorilist võtet kasutades ta ei nimetanud nimepidi neid N. Liidu naaberriike kelledel on olnud sarnaseid kogemusi. Ta meenutas, et aastal 1956 kasutati nõukogude sõjaväge selleks, et „mahasuruda ühe maa rahvast, kes oli julgenud ametisse seada kommunistlikku juhti, kellel puudus Moskva õnnistus. Tookord kasutati tanke purustamaks selle maa vabadusvõitlejate vapraid pingutusi. Murdes kohaloleva nõukogude saadiku lubadust arreteeriti ja hukati selle riigi juht, kes oli eluaegne kommunist."

1968. aastal toimus kordusetendus väikeste muudatustega, ütles Ühendriikide delegaat Schifter ÜRO peaassamblee kolmandale komiteele. „Mees, kes oli asunud selle teise riigi kommunistliku partei juhi kohale oli tõusnud oma positsioonile Moskva õnnistusega. Kuid siis ta alustas reformide rakendamist, mis ei leidnud Moskva heakskiitu. Uus juht ja tema kaaslased rääkisid sotsialismist inimliku näoga.

See oli nähtavasti väljendus, mis ei meeldinud Moskvale. Jällegi tulid nõukogude tankid üle piiri ja veel üks naaberrahvas oli allasurutud."

Ühendriikide delegaat Schifter jätkas siinkohal, et „seda õppetundi peeti meeles kolmanda riigi juhtkonna poolt, kes olles vastakuti erakorraliselt jõulise rahvaliikumisega 13 aastat hiljem oli nõustunud reformide kehtestamisega. Aastaks 1981 olid 1956-nda, 1969-nda ja 1979-nda aasta Afganistani õppetunnid selged. Selle asemel, et riskida nõukogude invasiooniga otsustas N. Liidu poolt ähvardatud riigi valitsus mahasuruda omaenda rahva."

AABS'i 5. Balti sümpoosioni tegelasi ja esinejaid. Vasakult prof. dr. Olev Träss, kauaaegne AABS'i Kanada osakonna esimees, külaliskõneleja prof. dr. Felix Oinas, leedulanna Elena Bradunas Washingtonist ja AABS'i Kanada osakonna praegune esimees lätlane Ritvars Bregzis. Foto: Vaba Eestlane

Tshernenko ütles:

Suured teravilja puudused sel aastal

MOSKVA — Vaadates vastu liha ja muude toiduainete puudusele lasi N. Liidu president Konstantin Tshernenko käiku suurema programmi põllumajandussaaduste suurendamiseks laiendatud niisutussüsteemiga.

Vaatamata mitmesugustele kuuldustele 23. oktoobril alanud N. Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee istungi eel, mingeid muudatusi partei juhtkonnas ei tehtud teatavaks. Põllumajanduse probleemidest siiski ei kõnelenud Tshernenko „troonipärija" Mihhail Gorbatshev, vaid president pidas ise vajalikuks neist probleemidest rääkida, näidates sellega, et Gorbatshev ei ole enam vastutav põllumajanduse poliitika eest nagu ta tegi minevikus.

73-aastane Tshernenko tegi teatavaks tohutud puudused teravilja alal sel aastal,

süüdistades peamiselt põuda ja teisi kahjustavaid ilmastikuolusid.

See on järjekorras kuues lõikuseaasta, mil saak on langenud alla plaani.

Ootamatult otsekoheses keeles Tshernenko lisas, et põllumajanduslik produktsioon on kaugel taga riigi suurenevaist vajadusist. Vaatamata kõigile positiivseile tulemusile, on probleem rahva varustamisega paljudes linnades toiduga, esmajoones lihaga, väga akuutne.

Lääne eksperdid on ennustanud, **et viljasaak jääb vähemaks kui 170 miljonit tonni, mis on kaugelt madalam vajalikust 240-st miljonist tonnist.**

Umbes kolm neljandikku teraviljasaagist kasutatakse loomasöödaks. Lääne vaatlejad usuvad, et N. Liit peab importima rekordilise 50 miljonit tonni sel aastal. Peamiselt et nuumata veiseid, lambaid ja sigu.

Inglise ametiühing küsib Liibüalt abi

LONDON — Inglise kommunistlik kaevurite ametühingu juhi Arthur Scargilli kontaktid Liibüa kommunistlku juhi Moammer Khadaffiga on tekitanud lärmi inglise parlamendis kui ka ametiühingu sisemises ringis, kus on hakatud küsima, kas kogu streik on üldse tööliste huvides, või on see tööliste revolutsiooni alguseks Inglismaal.

Tunneb eestlasena, tahab Eestis elada

Põgenenud kalur kahetses ja läks tagasi N. Liitu

STOKHOLM (EPL) — Kolmapäeval, 17. okt. kl. 16 läks Tjörni saarel kalalaevalt „Velise" ärahüpanud Valeri Sirksalu N. Liidu saatkonna eestlasest atashee Toivo Voiti käekõrval läbi ambassaadi raudväravа Stokholmi Mariebergis. 23-aastane noormees, kel on Eestis abikaasa ja kuuekuine tütar, kahetses oma ärahüpet ja otsustas koju tagasi pöörduda. Ta oli 23-päevase Rootsis viibimise ajal kogu aeg norumeleolus.

Enne saatkonna väravate sulgumist kõneles Valeri Sirksaluga SvD (Svenska Dagbladet) käastööline Omar Magnergård, kellele ta mh. sõnas, et ta on Eestis sündinud, et tunneb end eestlasena ja et ta tahab Eestis elada.

Küsimusele, millist karistust ta võib raudeesriide taha tagasi pöördudes oodata, vastas Sirksalu:

„Minu abikaasa ütles teisipäeva õhtul telefonis: Tule tagasi, sulle ei tehta midagi. Seda on ametivõimud lubanud. Mulle on soovitatud tagasi pöörduda. Ma ei **satu vangi."**

Taaskohtumise kohta perekonnaga sõnas noormees, et selle kohta ei tea ta midagi, „seda otsustavad teised". Kuid Rootsist ostis ta perekonnale kaasa väikesi kingitusi: abikaasale kella ja tütrele mõned mänguasjad.

„Olen õnnelik, et saan Eestisse tagasi sõita. Samm iseenesest on suur ,kuid raske see ei ole."

Valeri Sirksalu ärahüpe koos Raul Heinsaluga toimus pärast seda

kui kalalaeva kapten oli avastanud, et nad olid ostnud läänelikku stereoraadio ja riietusesemeid.

Sellist kaupa nad ei tohi koju kaasa võtta, kuid nad olid kavatsenud muretsetud esemed sisse smugeldada.

Ostudeks olid nad säästnud ka välisvaluutat, mida tegelikult oli nii palju, et nad said sõita Tjörnilt Göteborgi ja sealt rongiga edasi Stokholmi.

„Ärahüpe kalalaevalt ei olnud ettekavatsetud. Tegemist oli paanikas põgenemisega. Kuid juba paar päeva hiljem sain ma aru, millise rumalusega ma olin hakkama saanud. Ja teisipäeval valmis lõplik otsus: sõidan koju tagasi."

SvD küsimusele, kas tema telefonikõnesid abikaasale Eestis on pealt kuulatud,

vastas noormees, et ta ei taha selle kohta midagi öelda.

Paar katkestust on olnud, kuid need võisid oleneda liinivigadest.

Rootsi politseivõimude käitumine oli korrektne, nentis Sirksalu. Sealt pole tehtud ühtki katset teda veenda siia jääma või taotleda poliitilist asüüli. Ta lisab juurde, et kui ta palus telefoninumbrit nõukogude saatkonda, siis anti see talle.

Küsimusele, kuidas käitusid Rootsis viibivad eksiileestlased, vastas Valeri Sirksalu:

„Nad tahtsid, et ma jääksin siia. Kohtasin kümmekonda neist. Mis mulle eriti silma torkas, oli nende umbusaldus üksteise vastu."

Omar Magnergård meenutas tagasipöörduvale kalurile, et ta on viibinud Rootsis 23 päeva. Kas siin on olnud midagi üllatavat?

„Noorte distsiplineerimatu käitumine tänavail. Nad on nii pikajuukselised ja lohakalt riietatud. Kuid ühtlasi oli imponeeriv rootsi üliküllus. Kaubamajad on asjadest pungil."

Õieti sai Valeri Sirksalu juba oma kolmandal Rootsis-viibimise päeval teada,

et teda soovis kohata N. Liidu konsul Vassili Prouskorine.

Sirksalu püüdis helistada saatkonda mitu korda, kuid ta ei saanud kunagi konsulit kätte.

Kuid kolmapäeval, 17. okt. kl. 12 võttis ta saatkonnaga uuesti telefonikontakti ja sai kätte eestlasest atashee Toivo Voiti.

„Voit esines väga viisakalt ja ütles, et ma olen teretulnud saatkonda kl. 16. Ta lubas ise tulla väravate juurde."

Nii ka oli. Paar minutit enne kella nelja oli Valeri Sirksalu kohal, saades tüdinud pilgu saatkonda valvavalt Abab-valvurilt. Ja kell neli tuli ka Toivo Voit, patsutas Valeri Sirksalule õlale ja eskorteeris teda saatkonda. Raudväravad nende taga sulgusid taas.

☆

(Järg lk. 8)

maret maiste

maalide näitus

toronto eesti maja väikeses saalis

reedel, 16. nov. 1—6
laupäeval, 17. nov. 10—7
pühapäeval, 18. nov. 10—2

akrüül- ja õlimaalid õliportreed

võtan vastu tellimisi ja maalin ka teie fotodelt

TORONTO EESTI SELTSI

35. AASTAPÄEVA BALL

17. nov. 1984 kell 7 õ. Eesti Maja suures saalis.

Õhtusöök, baar, tants, eeskava.

Tantsuks mängib V. Gustavsoni orkester.

Eeskavalises osas AVO KITTASK.

Peo pääsmed, isikult $30 (koos õhtusöögi ja veiniga), lunastada hiljemalt 2. nov. 1984. Pääsmete eelmüük ja laudade reserveerimine igal neljapäeva õhtul kella 6—8 Eesti Maja klubiruumis. Muul ajal prl. Piret Komi tel. 447-7610

Toronto Eesti Baptisti Kogudus

883 Broadview Ave.

Pühap., 11. nov. kl. 18.00

WARNER BROTHERS

FILM JEESUSE ELUST

„Väga ilus ja tõetruu"

Sissepääs tasuta, kirikukorjandus

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas

TALVEKUU-PIDU

Reedel, 2. nov. 1984 kell 7.30 õ. Eesti Majas

Hind: $25.— isikult.

Tulu läheb vabadusvõitluse toetuseks.
Piletid saadaval eelmüügil EKN liikmetelt ja EKN büroost.
Tel. 465-2219

PEAKOOSOLEK

Laupäeval, 3. nov. 1984 kell 10.00 h. Eesti Majas

Debatt teemal „Mis suunas eestlus? Eesti keel ja eestluse tulevik" on avatud publikule ja algab kohe peale koosoleku avamist.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Trikn

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Sõnavõtjaid ja kõnelejaid Sügis 1944 — kodumaalt lahkumise 40. aasta mälestusaktusel. Vasakul Eesti Liit Kanadas esimees Vello Hubel, peakõneleja piiskop Karl Raudsepp ja kodumaa viimaste päevade sündmuste kirjeldaja Roman Marley. Foto: J. Säägi

Kommentaarid

Kui Kanada värske peaminister ja konservatiivide partei juht Brian Mulroney äsja Kanada esindajaks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni nimetas Ontario provintsi sotsialistide partei (NDP) endise juhi Stephen Lewise, siis peeti seda poliitilistes ringkondades erakordselt julgeks sammuks ning paljudki konservatiivid tõstsid seda uudist kuuldes esialgu kulmud kõrgele ja pigistasid need hiljem kipra. Et kuidas sellega — selline veenduaud sotsialist ja pahempoolsetest ideedest läbiimbutatud mees nagu Stephen Lewis läheb maailmafoorumile Kanada konservatiivide valitsust esindama? Ja pealegi — kas Kanada konservatiivide partei esinduslike ja diplomaatiliste võimetega varustatud kaader on tõesti nii hõre, et sealt kedagi New Yorki maailma peenemate diplomaatide seltskonda pole saata?

Kuid Mulroney ei arvestanud nähtavasti nende kulmukortsutamisi ja torrutõmmatud huuli. Ta oli oma otsuse teinud ja viis selle läbi. Miks? Seda on kõrvaltvaatajal raske ütelda. Mõned asjamehed Ottawas arvavad, et ta tegi seda konservatiivide partei erapooletuse näitamiseks diplomaatiliste kohtade täitmisel, kuid teised kalduvad kalkuleerima, et tegelikuks põhjuseks oli Ühendriikidele „näitamine". Taheti märku anda, et Kanada valitsus ei tantsi välispoliitilisi tantse Washingtoni pilli järgi, vaid valib ise sobivad viiulid ja pasunad ning talle meeldivad pillilood.

Kahtlemata on kogu asi veel värske ja Stephen Lewisil ei ole veel võimalik olnud oma uut poliitilist nägu näidata. Kuid need päevad tulevad ja kui Lewis jääb selleks poliitikuks, nagu teda varem tuntakse, siis tekib konservatiivide valitsusel temaga tõsiseid raskusi.

Lewis ei ole hoidnud oma poliitilisi tõekspidamisi pärast Ontario parlamendist lahkumist vaka all. Ta on kritiseerinud peaminister Mulroney kiiret külaskäiku Washingtoni pärast konservatiivide valitsuse ametisse vannutamist, ta on deklareerinud oma vastuseisu tiibrakettide katsetamisele Kanada õhuruumis, ta ei poolda president Reagani aktsiooni Grenada puhastamiseks punastest, ta on atakeerinud pidevalt Washingtoni poliitikat Kesk-Ameerikas ning ta pooldab Kanada kuulutamist tuumarelvadest vabaks tsooniks. Kõik sellised seisukohad ja argumentatsioonid on täielikult vastuolus Ühendriikide praeguse välispoliitikaga.

Brian Mulroney sõnavõttudest võib järeldada, et Kanada hakkab tulevikus välispoliitilisel pinnal ajama Ühendriikide poliitikat toetavat liini. Kuidas Stephen Lewis seda mängu kaasa mängib, jääb arusaamatuks. Pealegi kostab juba nüüd Kanada sotsialistide juhtkonna ridadest hääli, et Lewisi mõju tahetakse ära kasutada sotsialistide välispoliitiliste ideede propageerimiseks Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis. Esimeseks selliseks sammuks oleks Kanada toetuse andmine tuumarelvade külmutamise ettepanekule, mille üheks esitajaks on N. Liit, kes loodab sellega kindlustada oma praegust üleolekut tuumarelvade alal Ühendriikide üle ja pidurdada president Reagani relvastamise programmi.

Tundub, et vastuolud Kanada praeguse välispoliitilise liini ja Lewisi tõekspidamiste vahel on ülepääsematult suured. Tulevikus tekib tõenäoliselt olukord, kus Kanada valitsus peab tegema oma välispoliitilise liini kujundamisel Lewisi nõudmisel muudatusi, mis viivad ta paratamatult teravasse vastuollu Washingtoniga või on Lewis sunnitud oma poliitilise kreedo pärast praeguselt kõrgelt positsioonilt taanduma.

☆

Läänemaailma nõndanimetatud kremloloogid seisavad uue mõistatuse ees. Kas on see tõenäoline, et Kremli võimuredelil Konstantin Tshernenko järele kõrgemale pulgale turninud noorema generatsiooni esindaja 53-aastane Mihail Gorbatshov on saanud viimasel ajal suurte tagasilöökide osaliseks, mis on toonud kaasa, tema tõrjumise võimuredeli madalamatele pulkadele?

On tunnusmärke, mis kõnelevad selle oletuse poolt. Ja kõige täht-

(Järg lk. 3)

Kultuurisidemete telgitagused

Mõlemal pool raudeesriiet räägitakse praegu palju koostöövajadusest Ida ja Lääne vahel ning otsitakse võimalusi kraavijooksnud detente poliitika kindlale teele tagasitõstmiseks. Selle poliitika pooldajaid leidub üsna ohtralt läänemaailma pahempoolsetest ja liberaalsetest ideedest kantud ringkondades, kus koostöö otsimine toimub eeskätt rahukampaania nimel, kuid detente poliitika taaselustamine näib olevat eriti tähtis N. Liidu juhtkonnale, kes paneb pingelõdvenduse propagandale silmatorkavalt suurt rõhku, hirmutades vaba maailma tuumarelvade sõjaga, kui siinpool raudeesriiet Moskvale järeleandmisi ei tehta, lisades aga samal ajal hirmutamisaktsioonide vahele ka meelitusi ja taotledes tihedat koostööd kultuurilistel ja teaduslikel aladel.

Detente poliitika elustamine on Moskvale tähtis kahest aspektist lähtudes — esmajoones annab see venelastele tohutuid majanduslikke soodustusi, kaasaarvatud moodne tehnoloogia, kuid teiseks — mis samuti väga oluline — koostöö ehk pingelõdvenduse poliitika on suurepäraseks vahendiks läänemaailma uinutamiseks ja Lääne vastupanu nõrgestamiseks. Kultuuriliste, teaduslike ja sportlike delegatsioonide vahetamise raames saadetakse Venemaalt ja satelliitriikidest välja selleks drillitud jõudusid, kes peavad läänemaailmas propageerima sotsialistliku vaimse ja kehalise kultuuri kõrget taset ja levitama sõbralikku koostöövaimu, kuid kelle peamiseks ülesandeks on leida Läänes nõukogude rezhiimile sõpru ja pooldajaskonda, mis kergendab siinse vastupanu nõrgestamist, antikommunistlike parteide ja valitsuste õõnestamist ning N. Liidu huvides korraldatud massiaktsioonide läbiviimist, nagu seda praeguseid rahuaktsioonid.

N. Liidu tõelised kavatsused ja eesmärgid detente poliitika viljelemisel selguvad sageli kõige reljeefsemalt N. Liidu kommunistlike tippmeeste sõnavõttudest ja kirjutistest, millele läänerііkide poliitikud ja nõukogude aktsioonidega tegelevad asutused ilmselt küllaldast tähelepanu ei pühenda. Üheks kujukaks ja klassikaliseks näiteks, kuidas Kremlis suhtutakse läänerііkidega läbikäimisse ja detente poliitikasse on N. Liidu kultuuriministri ja poliitbüroo liikmekandidaadi P. Demitshevi artikkel, mis ilmus möödunud juulis kommunistliku partei ideoloogilises ajakirjas „Kommunist".

Demitshev konstateerib sissejuhatuseks, et läänemaailmas on Ühendriikides võimutseva reaktsioonilise kliki mõjul alustatud ägedat „psühholoogilist sõda" N. Liidu vastu, mis takistab Ida ja Lääne vahelist kultuurilist ja teaduslikku läbikäimist ning mõjutab majanduslike kontaktide arendamist. Samal ajal leiduvat aga Läänes neid ringkondi, kes pooldavad kaubanduslikke ja kultuurilisi sidemeid N. Liiduga, ning kes kardavad Ühenriikide praeguse administratsiooni militaristlikku suunda.

Kultuuriministri hinnangul taotlevad läänerііgid kultuuriliste sidemete viljelemisel praeguse „psühholoogilise sõja raames" ainult nõukogude kultuuri hävitamist, surudes peale oma ideoloogiata, reaktsionäärset, vulgaarset ja kunstiliselt nõrka kultuuri. Seega olevat rahvusvaheline kultuurifoorum muutunud omamoodi sõjatandriks, kus toimuvat terav ideoloogiline võitlus. Demitshev kurdab, et see olukord erineb tunduvalt detente hiilgeajastu Ida ja Lääne vahelisest kultuurilisest läbikäimisest, mis olevat andnud positiivseid tagajärgi — see tähendab, et Moskval oli võimalus Läänes takistamatult oma valesid ja kommunistlikku propagandat levitada.

Minister Demitshevi hinnangul on Läänes kõige kurja juureks Ühendriikide president Ronald Reagan, kes olevat oma nõuandjatega leidnud, et 1970-ndatel aastatel viljeletud detente poliitika kultuurilised suhted on löönud suuri mõrasid Ühendriikide kommunismivastase propaganda aktsioonidesse. „Need kultuurilised suhted aitasid selleks palju kaasa, et läbilõike ameeriklane sai tutvuneda nõukogude kultuuriliste saavutustega," kinnitab minister.

Tulles kultuurilise läbikäimise vajaduse juurde, tuleb Demitshev asja tuuma juurde ning paljastab nõukogude tõelised eesmärgid ja kavatsused läänemaailmaga kultuuriliste sidemete arendamisel. Ta ütleb, et „tänapäeval tuleb kultuurilisi sidemeid kapitalistlike riikidega organiseerida sellisel viisil, et need aitaksid võimalikult kaugeleulatuvalt kindlustada õiget arusaamist vennalike sotsialistlike maade poliitika rahuarmastavast olemusest ning paljastada kõigile rahvastele globaalset hädaohtu, mis tuleneb reaktsiooniliste Ühendriikide ringkondade ja nende NATO liitlaste militaristlikust ja agressiivsest kursist."

Demitshevi õpetussõnad kapitalistlikesse riikidesse saadetavate kultuuritruppide moodustamiseks ja nendele ülesannete andmiseks annavad sügavale ulatuva ja paljastava pildi Moskva kultuuridelegatsioonide õõnestustegevusest. Nii mainib nõukogude kultuuriminister, et välismaale saadetavate teatrigruppide repertuaaride, kunstiliste kollektiivide ja solistide valikul tuleb silmas pidada ideoloogilisi printsiipe. Eriti tulevat välisriikides rõhku panna otseste kontaktide sõlmimisele kultuuriinimestega, kõnedele, sümpoosionidele, konverentsidele ning samuti esinemistele raadios, ajakirjanduses ja televisioonis. Nende aktsioonide eesmärgiks olevat tõmmata üha laialdasemaid ringkondi aktiivsesse võitlusesse rahu, demokraatia ja sotsiaalse arengu eest. Nende suundade ja eesmärkide deklareerimisel peab minister vajalikuks rõhutada, et viimasel ajal on kasvanud aktiivsete kontaktide sõlmimine Lääne progressiivse intelligentsiga, laiendatud sidemeid kapitalistlike maade noortega ning loodud kultuurilisi sidemeid ülikoolidega ja kõrgema haridуse alal tegelevate inimestega.

Kuid Demitshev ei pea neid saavutusi piisavaiks. Ta leiab, et Lääne-Euroopas ja Ameerikas tegutsevate rahuliikumistega tuleb rajada senisest efektiivsemaid sidemeid ning et kulturivahendus tuleb viia kommertsiaalselt pinnalt poliitilisele pinnale.

Minister Demitshevi artikkel on pikk ja detailne ning selle lugemist tuleks soovitada kõigile siinsetele poliitikutele, kaasaarvatud Kanada sotsialistide partei liikmed. Eeltoodud väljavõtetest jatkub siiski, et anda õiget tagapõhja Kanadas ülespiitsutatud rahudemonstratsioonidele, valitsuse poliitika õõnestamisele ja nõukogude kultuuridelegatsioonide tegelikele eesmärkidele. Siia kuulub ka okupeeritud Eestist väljasaadetud ja lähemal ajal Torontos esinev kultuuridelegatsioon, kelle ridades on kõrvuti tuntud parteitegelastega kahtlemata häid eestlasi, kuid kes on sunnitud teenima N. Liidu kultuuriminister Demitshevi poolt nii tabavalt ja paljastavalt iseloomustatud Kremli võimumeeste huvisid.

K. A.

Randpered Ameerika Ühendriikides

Balti Vabadusliit organiseeris arvukaid kontakte riigiametnike ja meediaga

Balti Vabadusliidu korraldusel toimus hiljuti ära hüpanud Nõukogude Eesti kohtuministri abi Valdo Randpere ja tema lauljatarist abikaasa Leila Milleri kolmenädalane ringreis Ameerika Ühendriikides. Reis kestis 5. oktoobrist 26. oktoobrini.

Abielupaar saabus Los Angelesse 5. oktoobril. Laupäeval, 6. oktoobril toimus tutvumisõhtu perekond Valli ja Alfred Treimani kodus, millest võtsid osa Balti Vabadusliidu juhatus ja Balti organisatsioonide esimehed Los Angeleses.

Järgmisel päeval, pühapäeva hommikul võtsid Valdo Randpere ja Leila Miller osa rahvusvahelisest jumalateenistusest, mis toimus Hollywoodi kirikus, kus ka eestlased peavad oma jumalateenistusi.

Teenisid ameerika koguduse õpetaja, kes soojalt tervitas ärahüpanuid, ning eesti (õpetaja Rein Neggo), läti, leedu ja korea vaimulikud.

Esinesid ameerika ja korea koguduste koorid ja rahvariides Los Angelese Eesti Segakoor. Abielupaar Randpered võtsid osa ka armulauast. Õhtupoolikul Randpered võisid nautida Vaikse ookeani mõnusid.

Esmaspäeva, 8. oktoobri hommikul toimus Los Angelese Eesti Majas eriintervjuu NBC televisiooni kommentaatori Doug Bruckneriga. Hiljem siirduti NBC televisioonijaama, kus toimus lõunasöök ja saate viimistlemine. Saadet näidati kaks korda õhtustes uudistes. Pealelõunat oli pooltteisetunniline intervjuu Los Angeles Times'i toimetajatega Los Angeles Times'i hoones nende konverentsiruumes.

Järgmisel päeval, 9. oktoobril toimus pressikonverents Los Angelese Eesti Majas, kuhu olid tulnud United Press International, Associated Press, City News Service, CN Cable News, KNX- uudiste raadio ja suurim hispaaniakeelne ajaleht La Opinion.

Samal pealelõunal anti juba pikem kommentaar ja jutuajamine Valdo Randperega KNX 24-tunnilises raadiouudiste saates.

Samuti oli kõnelusi ülemaalises Ray Brehmi raadioprogrammis. Lõunasöök toimus Los Angelese Pressiklubis. Pealelõunat oli kahe- ja pooletunniline intervjuu ajalehe Registeri toimetaja Alan Bockiga.

Kolmapäeval, 10. oktoobri hommikul oli Valdo Randperel intervjuu Rand Korp. Ida-Euroopa spetsialisti Alex Alexviewiga. Õhtupoolikul, külastati Disneylandi. Neljapäeval, 11. oktoobril oli lõunasöök Universal Studios, kus on abipresidendiks Balti Vabadusliidu direktor lätlane Aivars Jerumanis. Sellele järgnes filmistuudioga tutvumine. Reedel, 12. oktoobril tutvuti kauplustega ja õhtul oli saun ning õhtusöök Ilme ja Arnold Müürseppa kodus.

Laupäeval, 13. oktoobril esinesid Leila Miller ja Valdo Randpere Los Angelese Läti Majas, millest 180 baltlast osa võtsid, neist pooled eestlased.

Peasissetulek läheb Balti rahvatantsijate protsessi kohtukulude katteks Los Angelese Olümpiakomitee vastu.

Enne esinemist pakuti õhtusöök, mille peaperenaiseks oli kõrgema kodumajanduskooli lõpetanud Valli Treiman, keda abistasid Viivi Piirisild, Maie Nurmberg, meremehe Simäs Kudirka abikaasa Gene, hiljuti vabasse maailma pääsenud lätlanna Ingonda, Danute Mazeika, Alma Pastik ja veel terve rida daame. Peale esinemist vastasid Randpered ka küsimustele.

Neile andsid toetussummasid Los Angelese Eesti Selts, EELK LA Kogudus, Naisklubi, Pensionäride Klubi, kuna Näitering ja Balti Vabadusliit andsid lilli. Ka oli isiklikke toetusi baltlastelt.

Los Angelese Eesti Selts ja EELK LA Kogudus aitasid Balti Vabadusliitu sõidukulusid katta, mida teevad ka teised keskused.

Los Angeleses peatusid Randpered Piirisildade kodus, kes olid ka ringreisi peakorraldajad. Siis veel Antonite kodus, kus moelooja Erika Anton täiendas Leila Milleri garderoobi oma moeloomingutega, ja Nurmbergide ning leedulaste Tony ja Donute Mazeika kodus. Ettevalmistusteks aitas igati kaasa Los Angelese Eesti Seltsi esimees Bernard Nurmsen.

Los Angelesest siirdusid Leila Miller ja Valdo Randpere Balti Vabadusliidu abiesimehe Avo Piirisilla saatel Washington, D.C.-sse, kus neil oli rida kohtumisi riigiametnikega.

14. oktoobri hommikul jõuti Washington D.C.-sse, kus lennujaamas oli vastas Ameerika Hääle Eesti osakonna juhataja Karl Laantee ja toimus ka kohe intervjuu Ameerika Häälega.

Õhtul siirduti Ellen ja Virko Kederi koju, mis jäi Randperede ja Avo Piirisilla peatuskohaks ja kus toimus samal õhtul vastuvõtt.

Järgmisel päeval, 15. oktoobril toimus kokkusaamine Balti osakonna esimehe John Zerolisega ja pooletunniline kokkusaamine Ühendriikide välisministeeriumi sekretäri abiga inimõiguste alal Elliot Abramsiga, kohtumise juures oli ka saatjaks USA välisministeeriumi kõrgem ametnik Ilmar Heinaru. Kokkusaamisd olid veel Senati Luureasutuse Komiteega, senaator Armstrongi bürooga ning Helsingi Komiteega, kus oli kaasas Mari Ann Rikken. Õhtul toimus vastuvõtt perekond Kederite kodus 70-le eestlasele.

16. oktoobril toimus kokkusaamine Valges Majas John Lenckowsiga, kes on USA presidendi nõuandja rahvusliku julgeoleku küsimustes.

Igalpool oli kaasas Avo Piirisild, kes vajaduse korral toimis ka tõlgina.

Pealelõunat toimusid veel Ameerika Hääle intervjuud vene- ja inglisekeelsetele osakondadele. Õhtul oli Leila Milleril ja Valdo Randperel esinemine Baltimores, mida organiseeris Kaljo Popp.

19. oktoobril lendasid Randpered koos Avo Piirisillaga New Yorki, kus neid võttis vastu dr. Ants Pallop ja Balti Vabadusliidu direktor leedulanna Daiva Kesz. Toimus ka Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ametnikega kokkusaamine. Pealelle oli kavas Bostoni külastamine, kus nende eest hoolitses Balti Vabadusliidu direktor lätlane Aristids Lamberts koos kohalike eestlastega. A. Lambertsil on Bostonis oma raadioprogramm. Bostonist läks reis edasi Chicagosse, kus nende sealolekut organiseerisid leedu advokaat Zumbackis, Balti Vabadusliidu direktor lätlane Ilmars Bergmanis ja eesti organisatsioonide esimees Enno Toomsalu, Olaf Pikat ja Gilda Karu. Randpered saabusid ringreisilt tagasi Los Angelesse 25. oktoobril, mil oli ette nähtud saun ja koosviibimine koguduse esimehe Arnold Niitme kodus. 26. oktoobri õhtul oli ette nähtud tagasireis Stokholmi. Ka Kanada, Rahvusnõukogu esimees Laas Leivat võttis kontakti Balti Vabadusliiduga, soovides Randperesid Kanadasse, kuid Leila Miller ja Valdo Randpere on Rootsis seotud aastase muusikalise lepinguga. Neil on esinemised ette nähtud juba novembrikuu alguses.

V.P.

NATO peab hoidma oma tuumarelvade arsenali

BRÜSSEL — Lääne kaitseorganisatsioon NATO peab hoidma oma tuumarelvade arsenali ja lükkama tagasi mõnede ettepaneku, et see võtaks omale põhimõtte mitte olla esimene tuumarelvade kasutamisel, ütles lord Carrington. Kui N. Liidu juhid ei soovi tuumasõda, neil tuleb ainult hoiduda agressioonist meie vastu. Ühes oma suuremas poliitilises kõnes Carrington kritiseeris mõnede ettepanekut, et NATO annaks lubaduse mitte olla esimene tuumarelvade kasutamisel.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

3. ja 4. nov.
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

10. ja 11. nov.
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

Selgitus

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas teatas ajalehtede kaudu et pr. Anne Saks võtab osa 3. novembri laudkonnavestlusest „Mis suunas eestlus: eesti keel ja eestluse tulevik."

Käesolevaga teatame et pr. Saks ei võta debattist osa.

EKN vabandab selle eksituse eest.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas

Arvo Pärdi helitöö Toronto kontserdi kavas

New Music Concert seerias „õhtu muusika, teatri, soololaulu ja tshelloga" kavas esitatakse pühapäeval, 4. novembril kell 8 õhtul Edward Johnson hoone Walter Hall'is ameeriklase Frederic Rzewski „Antigone — legend", mille lavastab Felix Mirbt, järgneb Jean Piche „In vertical fire" ja eestlase Arvo Pärdi „Fratres".

Õhtust võtavad külalistena osa pianist-komponist F. Rzewski, sopran Carol Plantamura ja komponist Jean Piche.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

samaks tõendiks Gorbatshovi ebasoosingusse langemise kohta on viimased ametlikud fotod Kremli võimumeeste rivist, mis näitavad, et Gorbatshov ei seisa enam partei peamehe Tshernenko kõrval ega lähikonnas vaid temale on leitud koht pildi serval, kuhu surutakse alati väiksema tähtsusega poliitbüroo seltsimehed.

Selline võimuvahekordade kindlaksmääramine tundub pentsikuna, kuid faktid näitavad, et poliitbüroo liikmeid kujutavatel nõukogude ametlikel fotodel on alati tähtis, kus keegi seisab, millises järjekorras poliitbüroo mehed riiklikel tähtpäevadel Lenini mausoleumi tribüünile ronivad ning kes partei esimese sekretäri matustel kirstu kandmisel esimeses, teises või kolmandas reas sammuvad. Kui Gorbatshov on piltidel Tshernenko lähikonnast tõrjutud võimalikult kaugele, siis võib see tähendada ainult tema degradeerimist.

Gorbatshovi populaarsuse allakäigu põhjustajaks peetakse N. Liidu järjekordset viletsat viljasaaki, kuna põllud andsid planeeritud 240 miljoni tonni asemel ainult 170 miljonit tonni teravilja. Ning Gorbatshov oli see mees, kes oli poliitbüroos tehtud vastutavaks viljasaagi täitmise eest.

Karkudel komberdav vene põllumajandus on varemgi saatuslikuks saanud tippu trügivatele partei karjeristidele. Meil tarvitseb ainult meenutada Dmitri Poljanski kiiret tõusu ja langust. Poljanski tegi partei liini kaudu erakordselt kiiret karjääri ja valiti 1960 43-aastaselt poliitbüroo liikmeks. 1973. a. tehti ta vastutavaks nõukogude põllumajanduse eest ning anti talle põllutööministri tiitel. Kolm aastat hiljem löödi Poljanski poliitilisele karjäärile surmakella ja ta kõrvaldati nii põllutööministri kohalt kui ka poliitbüroost. Nõukogude sotsialiseeritud põllumajandus ja kolhoosisüsteem olid murdunud ülespoole rühkiva poliitikamehe kaela.

Kes teab — võibolla tabab sama saatus ka Korbatshovi? Ja kas pole isegi võimalik, et vanemad poliitbüroo liikmed, kartes nooremate meeste esiletungi, sokutasid sihilikult Korbatshovi põllumajanduse eest vastutava poliitilise juhi sensitiivsele kohale? Müstilisel Venemaal ja müstilise kommunistliku süsteemi juures on kõik võimalik.

AMI

Jeesus viiakse Kolgatale Oberammergau kannatusmängude stseenis.

350 aastat kannatusmängudest

Rein ja Valve Andre aukülalistena Oberammergau Kannatusmängudel

Oberammergau Kannatusmängud Lääne-Saksamaal toimuvad teatavasti iga 10 aasta järel. Järgmine ettenähtud lavastus oleks niisiis 1990. a. Kuna aga sel aastal täitus 350 aastat Kannatusmängude algusest, korraldati selle tähtpäeva tähistamiseks erakordsed juubeli-kannatusmängud.

Juba 1983. aasta oktoobrikuuks oli ülemaailmselt saabunud üle 1,5 miljoni nõudmise juubelilavastuse pääsmetele. Ainult pool miljonit neist suudeti rahuldada.

Kuna 1962. a. asutatud New Canadian Theatre (Uus-Kanada Teater) on oma ingliskeelsetes lavastustes korduvalt rakendanud ka saksa päritoluga näitlejaid, on seda hinnanud mitmed saksa teatriühingud.

Juba üle aasta tagasi tuli Oberammergau linnapealt kutse Rein Andrele kui New Canadian Theatre'i kunstilisele juhile aukülalisena osavõtuks Oberammergau Kannatusmängude 350. juubelist.

1984. a. suvel, pärast reisi läbi Shoti- ja Inglismaa, liitusid Valve ja Rein Andre Oberammergau „palveränduritega" Londonis, kust koos sõideti mandrile ja edasi ühisbussis Oberammergausse. Reisi jooksul läbiti Belgia, Saksamaa, Austria, Lichtenstein, Schweiz, Prantsusmaa ja Luxemburg. Kaasreisijad mitmelt mandrilt olid enamikus sügava usulise veendumusega, kuid samaaegselt kultuuri- ja lavakunstihuvilised. Pikad päevased teekonnad võimaldasid põhjalikku süvenemist eelseisvate kannatusmängude sisuga tutvumiseks. Kogu ligi 6-tunnilise lavastuse tekst esitati mitmel korral helilindilt ingliskeelses tõlkes koos sisuseletusega.

☆

Oberammergau mägilinnake Baieris, Lõuna-Saksamaal on kuulus kogu maailmas Kristuse Kannatusmängude tõttu.

Hävitav taud, „Must Surm", halvas kogu Saksamaa 350 aastat tagasi, säästes Oberammergau külakese, mille elanikud olid tõotanud tänada ja austada Loojat lubadusega esitada Jeesuse kannatusi ja surma Kannatusmängude näol.

Esmakordselt esitati Mängud Oberammergaus 1634. aastal. 1984. a. toimus Kannatusmängude 38. lavastus.

Ettekande lavastaja, näitejuht, näitlejad, lauljad, koor ja lavatehniline koosseis on kõik Oberammergau elanikud, kes aastaid valmistavad ette ja osalevad hiigellavastuses. Mõni osa leiab kujundamist generatsioonide viisi sama perekonna liikmete poolt, n.ö. „isalt pojale" üle antuna, kusjuures habemedki ja pikad juuksed kuuluvad tõetruu osakujunduse juurde. Naisosalised ei tohi olla üle 35-aasta vanad.

Linnakese 4800 elanikku on kõik ühel või teisel viisil seotud suurlavastuse pikaajalise ettevalmistuse ja 4-kuulise etenduste ajaga, andes lavastusele ka ta 1700-liikmelise koosseisu, kellest 20 on peaosalised.

Oberammergau Kannatusmängude teatrihoonel on sama palju istekohti, kui linnakeses on elanikke: 4800-istmelise teatri täitsid teatrihuvilised kõikjalt maailmast kogusummas suve jooksul poole miljoni pealtvaatajaga.

Etendus toimus publiku istudes kinnises, katusega kaetud teatrisaalis, mäng aga välislaval tagaseina, sammaste ja astmete taustal. Lavastus oli ülimalt suurejooneline, dünaamiline ja haarav, lihtsa kuid elamuslikult inspireeriva muusikaga, võimekate asjaarmastajatest koosneva näitlejaskonna, kõrgetasemeliste laulusolistide, suure koori ja orkestriga. Lavastuses on 14 vaatust ja 60 stseeni. 17 tablood, nn. „elavad pildid" maalilisel tagapõhjal tegelaste liikumatult tardkujudeks kujundatuina manasid inspireerivalt esile piibli sündmusi, andes rikkalikku lisa lavastuse mängulisele tegevusele ning elustades vaataja kujutlust.

Kogu lavastus, näitejuhtimine ja osakujundused olid kõrgel kunstilisel tasemel, siira usutunnetuse ja elamusliku ettekandega.

Muusikaline saade ja tagapõhi, solistide ja koori esinemised olid professionaalsel tasemel ning lavakujundus, kostüümid elukutseliste teatrite paremikku küündivad.

Kogumulje oli sügavasti elamuslik, haarav, ainulaadne ja unustamatu.

V.A.

Tegevusrikas tööaasta

Toronto võitlejad pidasid korralist peakoosolekut

Pühapäeval, 28. oktoobril kogunes ligemale poolsada endist sõjameest Toronto Eesti Majja, et pidada Toronto Eesti Võitlejate Ühingu korralist peakoosolekut. Ülataval kombel oli osavõtt nõnda väike, ehkki oli seljataha jäetud tegevusrikas ja eleksiirina mõjuv tegevusaasta koos ESTO oma paraadide ja sõjameeste üritustega. Koosolijad moodustasid vaid kolmandiku kvoorumist, mistõttu tuli paratamata koosoleku algusega tund aega oodata.

Peakoosoleku avas esimees Ülo Tamre tervitades ja tänades kokkutulnuid. Seejärele kinnitati päevakord, valiti koosoleku juhatajaks Kalju Tori ja protokollijaks E. Hallas.

Tegevusaruande luges ette Ü. Tamre. See oli tõesti imponeerivalt tegevusrohke sel aastal ning sellele lisandusid ESTO '84 sõjameeste üritused koos ettevalmistavate koosolekute ja nõupidamistega.

Nendele ennastsalgavatele töömeestele avaldati ka koosoleku poolt aplausiga pälvitud kiitust.

Niisamuti oli kassaaruanne tihe ja lopsakas. Ülejääk ületas kaugelt eelarves ettenähtu. Ka laekur Kirsipuule avaldati tänu ja tunnustust. Kassa aastane läbikäik oli olnud $12 000,00.

Tegevuskava osas oli eriline rõhk asetatud noortetöö toetamisele, eriti laskespordi osas. Eelarve osas otsustas koosolek tõsta liikmemaksu 7-lt dollarilt 8-le tegevusliikmete osas ja 3-lt 4-le toetajate liikmete osas. Eelarve oli viidud tasakaalu 2 900,00 dollarile.

Pärast säärast õnnestunud tegevusaastat olid ka kõik aktiivsed töömehed rahul tulemustega ning juhatusest väljalangemisi ei esinenud.

Seepärast läks ka valimiste päevakorrapunkt kiiresti. Valiti vana juhatus ja vanad funktsionäärid tagasi ja võidi asuda koosoleku lõpetamise juurde.

Enne seda aga tehti ettepanek järgmisele peakoosolekule võtta päevakorda põhikirja muutmise punkt. Nimelt sooviti ooteaega lühendada peakoosoleku kvoorumi puudumisel ühelt tunnilt poolele tunnile. Otsustamine jääb aga tulevasele peakoosolekule.

ESTO-84 ametlik mälestusalbum koostamisel

ESTO-84 mälestusalbumi toimkond on tegevuses sõna- ja fotokroonika kogumisega ESTO-84 sündmustest Torontos. Mälestusalbum tõotab kujunenda väärikamaks, võrreldes eelmistega, millede kohta on olnud kriitikat teatud ürituste kroonika ülekoormamisest ja mõne ürituse varjulejätmisest. ESTO-84 ametlik mälestusalbum hõlmab kõike tegelasi ja üritusi.

ESTO-84 juhatus palub kõiki fotograafe, kes pildistasid ESTO-84 sündmusi, esineda pildimaterjali väljapanekutega Eesti Majas, väikeses saalis, neljapäeval, 1. novembril kella 6—9 õhtul. Informatsiooniks palume helistada H. Kasenurm 244-4750.

Pildimaterjali kunstilise külje ja kvaliteedi hindamine ning avaldamine mälestusalbumis allub ESTO-84 juhatusele.

Samal õhtul on fotodest huvitatud publikul võimalus neid näha ja tellida.

ESTO-84 juhatus

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tiitpl. Suur valik kasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Uus aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: 137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvaa ja palju muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

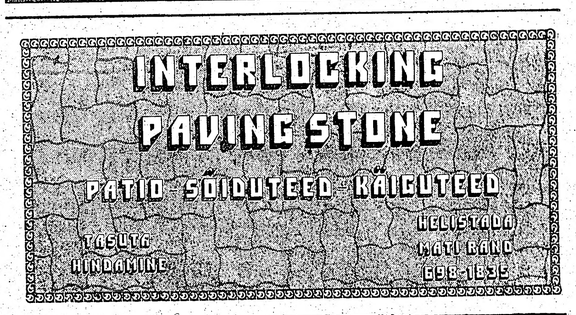

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+ $42.—	= $47.—
poolaastas	$30.—	+ $21.—	= $24.—
veerandaastas	$16.—	+ $10.50	= $12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.

Aadressi muudatus 70 senti. Üksiknumbri hind 70 senti
USA aadressidele „ZIP CODE"
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... sinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

ARMAST ABIKAASAT JA POEGA

VAMBOLA MEIUS't

sündinud 6. septembril 1933
surnud 28. oktoobril 1984

mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
ja EMA

OOTAMATULT LAHKUNUD SÕPRA

VAMBOLA MEIUS't

mälestavad

EDUARD HARILAID abikaasaga
HELDUR SUURNA abikaasaga
AUGUST OOLUP perekonnaga
EIMAR SAAR perekonnaga
EDUARD TEELAHK

ARMAST NOORPÕLVESÕPRA

VAMBOLA MEIUS't

mälestavad kurbuses

ARVI ja EVY
VALDE ja ELLI
HELDUR ja ANNE
ÜLO ja MAIA
ARTHUR ja HENNY
DON ja LIIA

Puhka rahus!

Akilise surma läbi lahkunud

VAMBOLA MEIUS't

mälestavad kurbuses

HEINO KRUUK abikaasaga
PRIIDU LIIGSOO abikaasaga
LYDIA MEIKAR

Mälestame kurbuses varalahkunud ühinguliiget

VAMBOLA MEIUS't

SAARLASTE ÜHING

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Ari avatud juunis, juulis, augustis:
esmap.-reedeni 8.30-5, laup. 8.30-3

Usupuhastuse pühal oli Peetri koguduse külaliseks 16. ja 17. sajandi vokaalmuusika stiile harrastav laulukoor Toronto Chamber Society. Pildil koor Peetri kiriku altariruumis, ees koorijuht ja dr. R. Toi, kes andis sissejuhatuse esitamisele tulevaist Martin Lutheri loodud viiside ümbertöötlustest. Foto: Vaba Eestlane

Muusikarohke usupuhastuspüha Peetri kirikus

Möödunud pühapäeval tähistas Peetri kogudus meie usuisa Martin Lutheri kardinaalset sammu — 95-e teesi naelutamist Wittenbergi lossi kiriku uksele. Need teesid — väited — kujunesid aluseks, millele toetus kogu jatkuv usupuhastus.

Protestantliku kiriku koguselaulu arengu jälgimiseks oli Peetri kogudus omale külla kutsunud 16. ja 17. sajandi vokaalmuusika stiile harrastava laulukoori — Toronto Chamber Society.

Enne koori esinemist andis dr. Toi lühiülevaate jatkuva teenistuse muusikalistest eesmärkidest. Ta ütles muuhulgas: „Luther tõi jumalateenistuse oluliseks osaks kirikusse tagasi koguduse laulu. Koguduse laul pidi võimaldama koguduse aktiivset liitumist teenistuse käiku ning olema, nagu jutluski, emakeelne.

Koguduse laulmisele rakendamine ei toimunud raskusteta. Peamisteks mure-allikateks olid inimeste noodituntmise puudulikkus ja vähene kirjaoskus. Ja lõpuks — vahest kõige olulisema takistusena: kutseliste laulukooride võimekusele kasvanud vokaalmuusika traditsioon, mis oli koguduse lauluna liiga keeruline. Koraalide samm-sammult kogudusele soodsamaks laulmiseks kujunemisprotsessi vaatleme täna ühe saavutusena usupuhastuslikus töös. Toronto Chamber Society kaasabil kuuleme, kuidas õitsevast renessansi polüfooniast kasvab koguduse lauluvõimeid arvestav ja loomulikku lauluhäält omavale inimesele jõukohane luterlik koraal.

Esitamisele tuleb neli koraali, millised kõik nii sõnade kui viiside poolest on Martin Lutheri looming. Nende koraalide sünniaastad on märgitud laululehele.

Laulmise kulgedes märkame, kuidas koraali välimus muutub aina läbipaistvamaks ja viisi poolest hõlpsamini jälgitavaks ja kaasalauldavaks: igale sõnasilbile vastab viisis üks noot. See on stiil, mida me praegugi oma kirikutes kasutame.“

Jatkuvalt esitas Toronto Chamber Society nimetatud neli koraali. Need esitati salm-salmilt nõnda nagu Praetorius, Hassler, Walter, Otmayr, Bach, Schein ja Eccard neid olid harmoniseerinud. Peale Bachi, kõik kasutatud laulude loojad elasid Martin Lutherile ligilähedastel aastatel.

Toronto Chamber Society esines ühtlase, meeldiva tämbri ja oma juhti hoolikalt jälgiva koorina. Imetletav oli nende kindlus keerulistes kontrapunktilistes käikudes ja intonatsioonipuhtus akordilistes kõlades.

Ilmekalt ja asjalikult juhatas oma koori noor, Toronto ülikooli muusikafakulteedi magister David Fallis.

Muusikaliselt väga ülendav sündmus tutvustas suurele kogudusele uut ja värsket koorimuusikalist värvi.

Aga tutvunemine raskustega, mis esinesid koguduse laulu rakendamisel reformatsiooni alguses, andis sellele jumalateenistusele uudse sügavuse.

Kogu jumalateenistuse välimuse ja ilme oli kujundanud Peetri koguduse praegune organist, dr. Roman Toi. Toi oli selleks puhuks veel komponeerinud stiilselt sobiva ja koori esinemisega harmoniseeriva lühifantaasia orelile, kasutades Martin Lutheri koraaliviisi „Vater unser im Himmelreich“.

Osavõturohkel jumalateenistusel pidas sisutiheda jutluse õpetaja Andres Taul. Jutluse aluseks oli valitud lõik II Kuningate raamatust: „Aga siis nad ütlesid üksteisele: „Me ei talita õigesti! Seesinane päev on hea sõnumi päev. Kui vaikime ja ootame, kuni hommik koidab, siis jääme süüdlasiks. Seepärast tulge niüd, mingem ja kuulutagem seda kuningakojas“.

Leinateated

Austraalias Perthis suri 27. juulil Wassil Waapil, sündinud 20. märtsil 1902 Saaremaal.

Sydneys suri 1. augustil Ernst Reiman, sündinud 12. oktoobril 1909 Tartumaal.

Rootsis Helsingborgis suri 21. juulil Salme Ojala, sündinud 23. juulil 1900 Paides.

Rootsis Mölndalis suri 22. juulil August Köster, sündinud 10. augustil 1901 Torgus.

Rootsis Lidingöl suri 20. juulil Louise Speek, sündinud 26. juunil 1891 Järvamaal.

USA-s Torringtonis suri 26. juulil Karl Kaseoru, sündinud 16. juunil 1906 Võrus.

Brasiilias Sao Paulos suri 7. juulil Rudolf Türner, sündinud 28. märtsil 1908 Eestis.

Rootsis Hörbys suri 2. juulil Elsa Nõu, sündinud 16. novembril 1899 Vändras.

Rootsis Norrköpingis suri 6. augustil Juhan Mitt, sündinud 28. detsembril 1900 Pärnus.

Tartus suri 4. augustil Valter Roots, sündinud 2. mail 1903 Jägalas.

Austraalias Melbourne'is suri 26. juulil Lonni Toomik, neiuna Reisenbuk, sündinud 20. augustil 1904 Avinurmes.

Austraalias Springwoodis suri 1. juulil Oskar Tomberg, sündinud 25. märtsil 1908 Valgas.

Tartus suri 10. augustil Jüri Roonurm (Reisenbuk), sündinud 20. detsembril 1890 Avinurmes.

Tallinnas suri 3. augustil Marie Mumm, sündinud 14. aprillil 1902 Eestis.

Stokholmis suri 14. augustil Aleksander Eskemark, sündinud 29. märtsil 1908 Tallinnas.

Armast venda ja onu

OSKAR OTS'a

surnud 25. oktoobril 1984 Alingsåsis Rootsis

mälestavad sügavas kurbuses

vend LEANDER abikaasaga
ENN OTS perekonnaga
MARY DONALDSON perekonnaga
ANNE-LIIS GOODMAN ja RACHEL
VENNAD perekondadega Rootsis

Pikaldase haiguse tagajärjel igavesse unne suikunud koguduse nõukogu liiget

ILARIUS ARMUAND'i

sündinud 3. aprillil 1925 Lümandas, Saaremaal, Eestis
surnud 15. oktoobril 1984 Sault Ste. Maries, Ont.

mälestab sügavas leinas

SAULT STE. MARIE EELK KOGUDUS

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsioonilisele kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

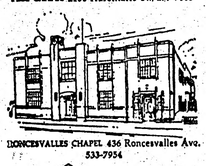
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

stiile harrastav laulu-
dr. R. Toi, kes andis
Foto: Vaba Eestlane

rikus

aamaks ja viisi poolest
jälgitavaks ja kaasa-
gale sõnasilbile vastab
ot. See on stiil, mida
oma kirikutes kasuta-

esitas Toronto Cham-
nimetatud neli koraali.
salm-salmilt nõnda na-
s, Hassler, Walter, Ot-
Schein ja Eccard neid
seerinud. Peale Bachi,
ud laulude loojad ela-
Lutherile ligilähedastel

amber Society esines
ldiva tämbri ja oma
alt jälgiva koorina.
nende kindlus keeru-
unktilistes käikudes ja
puhtus akordilistes kõ-

ja asjalikult juhatas
noor, Toronto ülikooli
lteedi magister David

elt väga ülendav sünd-
s suurele kogudusele
t koorimuusikalist vär-

emine raskustega, mis
duse laulu rakendami-
tsiooni alguses, andis
alateenistusele uudse

alateenistuse välimuse
kujundanud Peetri ko-
gune organist, dr. Ro-
i oli selleks puhuks
eerinud stiilselt sobiva
emisega harmoniseeri-
asia orelile, kasutades
eri koraaliviisi „Vater
mmelreich".

kel jumalateenistusel
heda jutluse õpetaja
. Jutluse aluseks oli
II Kuningate raama-
siis nad ütlesid ükstei-
talita õigesti! Seesina-
hea sõnumi päev. Kui
ootame, kuni hommik
jääme süüdlasiks. See-
nüüd, mingem ja kuu-
a kuningakojas".

EL 2180 Hurontario St., 279-7663

LES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

KE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

arter FUNERAL DIRECTORS LIMITED

ine-Street Parking at all Chapels.

ärikas ja individuaal-
anu osutav teenimine.
kimisplatsid kõikide
semajade juures

Mall Jürma surnud

New Yorgis suri eesti kriitik ja esseist Mall Jürma, neiuna Kuusik, kes oli sündinud 17. sept. 1901. a. Tallinnas.

M. Jürma on õppinud Tallinnas, lõpetanud E. Lenderi Tütarlaste Gümnaasiumi 1920. Õppinud Tartu ülikoolis filosoofiateaduskonnas inglise ja saksa keelt, kunstiajalugu, eesti ja üldist kirjandust 1922—27, saavutas magistrikraadi inglise kirjanduse alal 1927, misjärel on töötanud raamtukoguhoidjana Tartu ülikooli raamatukogus, Tallinna Keskraamatukogus, Eesti Bibliograafia Instituudis jm.; olnud avalike raamatukogude inspektor.

Põgenikuna Saksamaal viibides (1944—50) on olnud põgenike heaolubüroo juhataja, töötanud Luteriliku Maailmaliidu juures põgenike ametnikuna ja õppinud samaaegselt Columbia ülikooli Writers' School'is 1950—51. Töötanud pensionile minekuni Ameerika Hääle Eesti osakonna toimetuses Washingtonis.

Esseistina avaldanud Eestis, ja paguluses rikkalikult artikleid ja arvustusi eesti, inglise ja saksa perioodikas kirjanduse, bibliograafia jne. alal. Eriraamatuna ilmunud lühimonograafia „Pedro Krusten" (Lund 1964).

New Yorgis elades ta on võtnud osa eesti ja balti naisorganisatsioonide tegevusest ja on olnud kõneleja paljudel konverentsidel. Akadeemiliselt kuulus Filiae Patriae liikmeskonda.

Poola preester tapeti

VARSSAVI — Möödunud pühapäeval demonstreerisid poolakad Solidaarsust ja Poola vabadust nõudva preestri Jerzy Popieluszko röövimise ja teadmatuses hoidmise eest. Üks politseikapten, keda süüdistatakse preestri inimröövis, on rääkinud ametivõimudele, et ta mõrvas 37-aastase preestri. Teade osutus ka möödunud teisipäevaks õigeks, kui preestri laip leiti ühest veekogust. Kardetakse et vahejuhtum võivat kiskuda Poola jälle rahutuste keerisesse, mispärast Lech Walesa on katsunud meeleolusid rahustada.

KAS KEEGI TEAB MIDAGI?

HUGO MORITZ Kaarli poeg LEETSOJA'st,

sündinud 25. apr. 1921 Kuivajõe vallas. 1944. a. kergelt haavatuna pandi Pärnus sanitaarlaevale Saksamaale viimiseks.
Teated tel. (416) 535-4576 või kirjutada: A. Tamm, 272 Rusholme Rd., Toronto, Ont. M6H 2Y8

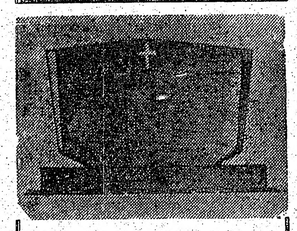

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

4812 YONGE STREET
(Shepperdi lähedal) **221-1159**
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Tähelepanu balti rahvaluulel

AABS'i viiendal rahvaluule sümpoosionil vaadeldi eesti rahvausundit, leedu rahvaluulet ja läti rahvalaulu

Möödunud laupäeval toimus AABS'i Kanada komitee korraldusel 5. aastane balti sümpoosion üldteemaga „Baltic folklore — Deities et Dainas" — Balti rahvaluule — jumalused ja rahvalaulud. Hilinenud ja mitteküllaldase eelreklaami tõttu oli osavõtjaid tagasihoidlikult, hommikusel loengul suures osas eestlased, kuid ülekaalukalt nooremad.

Sümpoosioni avas AABS'i Kanada komitee esimees lätlane Ritvars Bregzis, tervitades neid, kes tunnevad huvi balti kultuuride vastu. Komitee loodab sellist tööd ka tulevikus teha, kuigi eelinformatsiooni andmine on probleemiderohke.

Eestlaste liige korraldavas toimkonnas, Epp Aruja tutvustas prof. Felix Oinast Indiana ülikoolist, kes käsitles väga huvipakkuvas ettekandes eesti rahvausundit. E. Aruja ütles, et F. Oinas on avaldanud 18 raamatut ja üle saja artikli inglise keeles. On paljude rahvusvaheliste organisatsioonide liige.

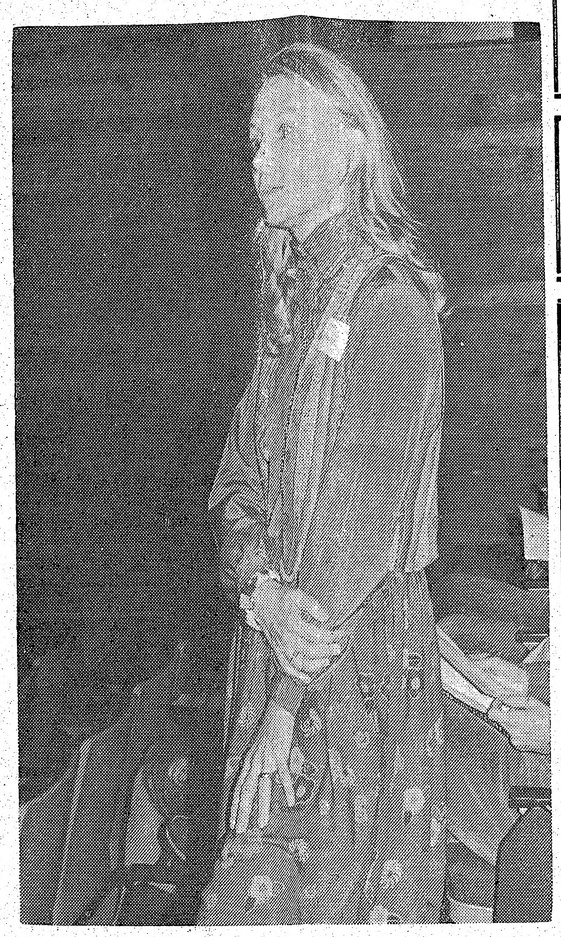

Elena Bradunas, leedulanna, kes töötab American Folklife Centre'is, Kongressi Raamatukogus Washingtonis, Foto: Vaba Eestlane

F. OINASE LOENG

F. Oinas märkis, et eesti rahvausundi skaala on väga lai, kus mitte üksi inimestel, vaid ka loomadel, lindudel, kividel ja puudel olid hinged. Usk hingedesse oli dualistlik, nad uskusid hinge, kes võib lahkuda kehast ja teiselt poolt hinge, mis oli eraldamatult ühendatud kehaga. Nagu inimestel ja loomadel olid hinged, nii oli ka kogu loodus hingestatud. Vaime usuti elavat igal pool, kodus, metsas, vees, maa all ja taevas.

Prof. F. Oinas tõi arvukaid elavaid näiteid rahvapärimustest ja inimeste suhtlemisest vaimudega ning kommetest nendega suhtlemisel. Muistne eesti jumal oli Tarapita, kelle nime jäädvustas Läti Henrik oma kroonikas. See oli alul Saaremaa jumal, mis tuleb sõnast Taara avita!, millest võõrast kroonik tegi jumalanime. Eesti Taara pärineb skandinaavia jumalast. Lõuna-Eestis palvetati Pikkerit, Setumaal Pekot. Veel17. sajandil oli eestlastel mitmeid jumalusi. Üldiselt usuti elusse pärast surma, mis aga oli nagu maapealne elu, kuid allmaailma skaalas. Sellepärast anti hauda kaasa igasuguseid tarbeesemeid ja toitu, et esialgul allmaailmas millestki puudu ei oleks. Hauale asetati aga kivi, et surnud välja ei saaks. Igal sügisel oli aga hingede aeg, mil usuti, et surnud külastasid oma endisi kodusid. Sel puhul nad olid armastatud külalised, kellele pandi valmis toitu ja jooke.

F. Oinase pikem ettekane oli väga elavaks tehtud näidete ja väljavõtetega ajaloolaste tähelepanekuist.

Pärast kohvipausi järgnes teine ennelõunane loeng. Leedu rahvaluuleteadlane Elena Bradunas, kes töötab American Folklife Centre'is Kongressi raamatukogus pidas ettekande „Rahvaluule traditsioonidest balti levimisalal". Teadlast tutvustas korraldava toimkonna liige Solveiga Miezitis, öeldes muuseas, et E. Bradunas teeb praegu doktoritööd F. Oinase juhendamisel.

ELENA BRADUNASE LOENG

E. Bradunas vaatles rahvaluule traditsioone Baltimaadel, öeldes et need ei ole vaid mineviku nähted, vaid on ajaliselt muutuvad ja nüüdki meie juures; oleme kõik selle osalised, kandes enestes emake looduse mõjutusi kommetes ja uskumistes.

Balti rahvaluule uurimusis on saadud samu tulemusi nagu teistel rahvastel. Rahvaluule kogud, mida hoitakse arhiivides, on kasutatavad tulevasiks uurimistöödeks. Rahvaluules on paljude rahvaste elu väärtused. Leedus juba lapsed pandi jutte ja laulusid koguma, kuna need olid rahva hulgast kadumas. See töö jäi siiski laiemale üldsusele teadmata, välja arvatud Eesti, kus sel alal töötati koos Soomega. Rahvaluule kogumisel kattusid teineteisega ehtne rahvaluule kunstiloominguga. Leedus polnud veel 30—40-ndail aastail rahvalauludele loodud meloodiaid. Alles rahvalikud laulupeod tõid need esile laiemasse tähelepanu fookusse. 1924. a. maailmanäitusel (Pariisis) esitatud leedu puitesemed ja tekstiilid äratasid tähelepanu ja said ka Leedus rahvateaduslikuks algusjõuks. Nüüd on lähedases minevikus rahvaluulet kasutatud muusikas, näidendeis, balletis, ooperis ja kujutavkunstis, mil on etnograafiline suund. Isegi kunagiste taluinimeste igapäevase elu fotodele lähenetakse nüüd kultuurilisest aspektist.

Teine kultuurijärk algas neil 60000-l leedulasel, kes põgenesid sõja lõpul. Sellega oli neil üks ajajärk lõppenud ja algas nende inimeste isiklik lugu. Balti koolides lõpetatakse balti rahvaste elukirjeldus venelaste teistkordse tulekuga ja jäetakse vaatamata järgnevad aastad, nii Balti riikides, põgenikelaagreis ja mujal.

TEGEVUSROHKE PAGULASLAAGRITE AEG

Eriti pagulaslaagrite aeg oli tegevusrohke kultuurilise eluga. Kõike tehti lootusega, et varsti minnakse kodumaale tagasi. Koos paljude teiste rahvastega laagriühiskonnas võeti üksteiselt vastastikuseid kultuurimõjutusi ja kogemusi. Kui kodumaale tagasiminek polnud võimalik, tekkis nostalgia, hakati valmistama leedu teeäärseid riste miniatuursuuruses, mida Leedus pole kunagi tehtud, nüüd need on saanud maailmas leedulaste identsuse sümboliks. Ka leedu rahvarõivad levivad nüüd laiemalt kui Leedus. Leedu lokaalsed laulud on saanud eriti populaarseiks, eriti motiividega lahkumisega armsast. Kui rahvas hakkas üle maailma hajuma, oli neile selge, mida tahetakse säilitada, mis on neile rahvuslikult tähtis: keel, kombed, traditsioonid, suuremaks eesmärgiks Leedu vabadus.

Väljaspool Leedut asuva rahva hulgas on johtunud suuri muudatusi maaelanike linna asumisega, kuna siin pole maaelu saadud samaselt teostada. Uued rahvuslikud tähtpäevad on võetud kalendrisse, kus aukohal need, mis olid iseseisvas Leedus, mida siin leedu täienduskoolides tähistatakse ja on ka rahvale patriootlikuks tunnuseks. Kuid nüüd on enamuses partriootlikel sündmusil käijad vanad, noortest ainult need, kes peavad seal esindajatena olema.

SELTSKONDLIKU TEGEVUSE VAJALIKKUS

Teine traditsioon on vähem formaalse nädalalõpu programm seltskondliku tegevusega. Sel on sidemeid teiste samasuguste ühiskondadega. Need on alati seotud tööga, millist traditsiooni aktsepteerinud noorus. Kuid need ühiskondlikud sündmused on väga tähtsad neile ühiskondadele rahva identsuse säilitamiseks. Nüüd oleks vaja uurida kuidas rahvuslikud suurüritused mõjustavad noorust.

Seda edutab ka USA riikliku mitmekülgsuse tunnustamine etniliste pidustustega väljaspoole oma ühiskonda. Noored arvestavad seda, mis väljaspool olijad sellelt rahvusgrupilt vastu võtavad. Baltimores sai leedu sümboliks leedu naps Virita, mille järgi nüüd leedulasi tuntakse.

Selletõttu omas koolis õpitavad ained ei huvita noori, kuna väljaspool olijad ei saa sellest teada. Väljaspoole esinemine on aga noortele tähtis.

Viimane grupp traditsioone on isiklikud perekonnas peetavad traditsioonid, mida perekond on edasi andnud ja mida edasi antakse ning mis on seotud rahvuskultuuriga ning kommetega; nende hulgas ka rahvarõivad. Ka igapäevasel elul on rahvuskultuuriline tähendus. Lastele õpetatakse koolides, et nad seda rohkem hindaksid ja oma traditsioone edasi annaksid. Täienduskoolides on palju juttu oma rahvast; kui selle kõrval oleks ka teistest juttu, siis tõuseks nende hulgas oma rohkem esile ja muudaks hinnatavamaks nende oma kultuuri.

Nüüd leedu noored võtavad omaks neid kombeid, mis olid kunagi leedu talurahval ja peavad ainuõigeteks just neid, nagu pulmade puhul rahvarõivad. Leedu noorte huvi leedu omapära vastu on suurem, nende amerikaniseerumisele vaatamata, kui üldiselt arvatakse.

Nii on uuem rahvapärimuste ajajärk jagunenud iseseisvsuse ajaks, põgenikelaagrite ajaks ja olevikuks, kus me valime minevikust mida tahame edasi anda teistele generatsioonidele, sest rahvaluule pole see, mis oli minevikus, vaid see mida me edasi kanname uutesse aastasadadesse.

Diskussiooni osas ta puudutas ka milline tähendus on rahvaluulel praeguses Leedus, kus see on elu vajaduseks, et avaldada venelastele vastupanu ja vältida venestamist.

Soomlane Raimo Toivonen soovitas AABS'il saavutada koostööd Torontos loodud organisatsiooniga ja aktsiooni lõpul või kantakse üle poisi isiklikule hoiuarvele Ühispangas.

Jamboree kulud iga poisi pealt on $350.—, millest $100.— tuleb maksta registreerimisel hiljemalt 12. detsembriks 1984. See paneb raha kogumisele peale kõva pressi. Et jamboreel teostada Eesti tutvustamise projekti suurejooneliselt, selleks kavatsetakse sinna minna kõikide Lembitu Maleva skautide ja vendu ritega. Ettevalmistused toimuvad üksuste töös kogu talve kestel. Lembitu suvelaager skautidele ja venduritele jääb pidamata, või õigemini — toimub Kanada jamboreel.

Planeerimine — kuidas raha teenida, toimub üksuste koondustel.

Kõikidel vanematel ja skaudisõpradel, kellel on häid nõuandeid selles asjas,

palutakse helistada Lembitu pangameestele 221-9735 — Kivi ja 225-7173 — Evard. Hea nõu on kulda väärt!

PEALELÕUNANE SÜMPOOSIONI OSA

Pealelõunane kava algas Lätis tehtud lühifilmiga Krisjanis Barons'i elust ja tööst. Barons pühendas 35 aastat oma elust läti rahvalaulude kogumisele. Film, mis oli läti keeles, jättis keeleoskusele vaatamata tugeva mulje selle mehe suure töö mõjust.

Järgmiseks rääkis Lalita Muizniece väga põhjalikult „mina" sõna positsioonist ja kasutamisest läti rahvalauludes ja rahvaluules, lugedes näiteid nii läti- kui ka inglis-keelses tõlkes.

Sellele järgnes Krustabas — traditsioonilised läti ristsed 13. sajandist. Seda esitasid rahvarõivastes läti noored laulu ja tantsuga.

Lennart Meri „Linnutee tuuled" näidati eestikeelsena, kuna „Veelinnu rahvas" jäi kava hilinemise tõttu ära. Leedu „Sudanto" esinemine jäi samuti ära. Selle asemel näidati leedu rahvakunstniku töid kirjeldavat filmi „Spirits of an amber past".

Osavõtjad kogunesid kõrvalolevasse saali, kus vesteldi paar tundi.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Nüüd saadaval uued EUROOPA STIILIS
THERMO-AKNAD
kolmes värvis 2- ja 3-kordse klaasiga.
Tasuta hindamine. **Helistage: töökoja tel. 832-2238 kodus 769-0932**
OSSO Investments Inc.
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

S. Hoppe Cleaning & Building Care Ltd.
Puhastan keemiliselt valpu, mööblit ja akende pesemine. Söögituba, elutuba ja koridor $59.95
SAMUEL HOPPE
Äris: tel. 686-4030 Kodus: tel. 686-4395

AINUKE EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
1065 STEELES AVE W
NORTH YORK ONT
M2R 2S9
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK
FLORIST
LTD
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas **Lillede koja viimne.**

Skaudipoisid alustasid jambo-säästu

Kõik Lembitu Maleva skaudid ja vendurid CJ '85-le

Tuleval Suvel toimub Guelphi lähedal Kanada skautide ülemaaline jamboree — CJ '85. Lembitu Maleva tegevuskavas on suur Eesti tutvustamise projekt sellel jamboreel, kuhu lähevad kõik Lembitu skaudid ja vendurid. Kuna jamboreest osavõtt maksab $350.—, siis alustati säästuaktsiooni, et iga poiss võimalikult suure osa oma kuludest tasuks ise. Säästuraamatud ja säästujuhised jagati poistele välja koondusel laupäeval, 27. oktoobril.

Iga laupäeva hommikul on Peetri kiriku saalides ja noorteruumis skauditreeninguga ametis kuni 75 Lembitu Maleva noolepoissi, skaute, vendurit ja juhti. Laupäeval, 27. okt. olid skauditreeningule lisaks käsil raha- ja äriasjad. Koondusele tulnud poistele jagati välja säästuraamatud ja -juhised, kus on kirjas aktsiooni mõte ja mis selleks tuleb teha.

Säästuaktsioonist võivad osa võtta kõik Lembitu Maleva liikmed noolepoistest kuni juhtideni, ka need keda veel jamboreele ei lubata (hundud) ja need, kes mõnel põhjusel sinna minna ei saa.

Säästusummad paberrahas saab igal skaudiüritusel sisse maksta pangameestele — Harold Kivile ja Ants Evardile. Summad kantakse poisi säästuraamatusse ja aktsiooni säästukaardile.

Kõik säästusummad hoitakse Toronto Eesti Ühispangas selleks avatud arvel, kust tehakse väljamaksud jamboree kassasse iga osavõtja eest. Nende poiste säästud, kes jamboreele ei lähe, makstakse väl-

Soome sõbrad, vahetamaks ja jagamaks kultuuriväärtusi.

Lembitu lelled „tõstsid" Rajatare†

Nädalalõpul, 20./21. oktoobril olid Lembitu Maleva vanaskautide — lellede talgupäevad Kotkajärvel 20-mehelises vahvuses. Lelled seadsid talvekorda nende hoole all olevad ehitused ja piirkonnad — köögi, kohviku, söögirõdu ja hunduväljaku. Rajaleidjate gaidlipkonna metsakodu — Rajatare, oli kurvalt viltu vajunud, sellele pandi alla suured tungrauad. Hoone pandi loodi ja tõsteti poolteist blokki kõrgemale. Suured puud Rajatare ümber, mis takistasid korstna tõmmet, tulid harvendamisele. Metsatööd tehti ka Lembitu külas, mille õu Uudismaa ostuga sai meie maaks ja vájas kujundamist. Lembitu küla sauna juurde ehitati käimla, et talvel sauna minnes poleks vaja matkata läbi hangede suurde külakempsu. Suures majapidamises on alati tööd ja korrastamist . . .

Laupäeval oli särav päikesepaiste, pühapäeval sadas. Laupäeva õhtul käidi saunas ja peeti mõnusat jututundi. Lellede peret toitsid Eda Loo, Anne Orunuk ja Ingrid Kütt. Talgupealik oli Asko Kütti.

SPORT

Triatlonis — uus spordiala

Kohtla-Järve kandis võisteldi triatlonis, teiste sõnadega ülimaratonis, kus võistlesid 7 julget ja treenitud meest, kes sõitsid jalgrattaga 200 km, ujusid seejärel 2 km ning lõpuks jooksid täismaratoni 42.195 m. Selletaolisi võistlusi on korraldatud mitmel pool maailmas, isegi maavõistlusi. Ujumine, jalgrattasõit ja maanteejooks sooritatakse loetletud järjekorras. Distantsi pikkus on mõnel puhul varieeruv, ujumine 1—2 km, rattasõit 30—60 km ja jooks 10—20 km.

28. juulil korraldati sellelaadiline võistlus Pühajärvel, kus ujumine oli 1,5 km, jalgrattasõit kolm ringi (42 km) ümber Pühajärve ja jooks üks ring (14 km) ümber järve. Osa võttis 27 meest ja üks naine. Neist esikohale tuli Kalle Kaupmees (ujumine 31.26, ratas 1:19.58, jooks 1:02.08) — 2:53.32. Teine Margus Rein — 2:57.14, kolmas Sulev Marja — 3:00.59. Kiireim jooksja oli Raine Rinaldo 54.55, kiireim sõitja Kaarel Schmidt — 1:16.57.

Spordimärkmik

Rahvusvahelise Olümpiakomitee president J. A. Samaranch kirjutas Lausanne'i linnas alla lepingule, mille kohaselt 1986. a. valmib Lausanne'is ROK'i uus peakorter.

☆

Maailma odaviske kümme parimat:

U. Hohn, I-Saksam.	104.80	1984
T. Petranoff, USA	99.74	1983
F. Paragi, Ungari	96.72	1980
D. Michel, I-Saksam.	96.72	1983
R. Roggy, USA	95.80	1982
M. Nemeth, Ungari	94.58	1976
M. Wessing, L-Saksamaa	94.22	1978
H. Puuste, Eesti	**94.20**	**1983**
K. Wolfermann, L-Saksamaa	94.08	1973
H. Siitonen, Soome	93.90	1973

Gaid- ja skautmalevate orienteerumispäev 3. nov. 1984, Wilket Creek ja Sunnybrook Pargis, Torontos

Kogunemine: Pargi lääneosas, ratsutamiskooli kõrval parkimisplatsil
Registreerimine: kell 10.00—10.30
Start: kell 11.00 — või varem, kui registreerimine võimaldab
Lõpp: kell 13.00.
Auhindade väljaandmine kohapeal kell 12.45.
Toitlustus: soojad vorstid, saiad, mahl. Riietus: ilmastikule vastavalt.
Kaasa võtta: kompass (kui omad ja oskad kasutada), pliiats (soovitav punane).
Osavõtumaks: $2.00. Osa võtavad: hellakesed, hundud, skaudid, gaidid, vanemgaidid ja vanemskaudid.
Vanemad on teretulnud orienteerumist jälgima. Pargis on head parkimisvõimalused.

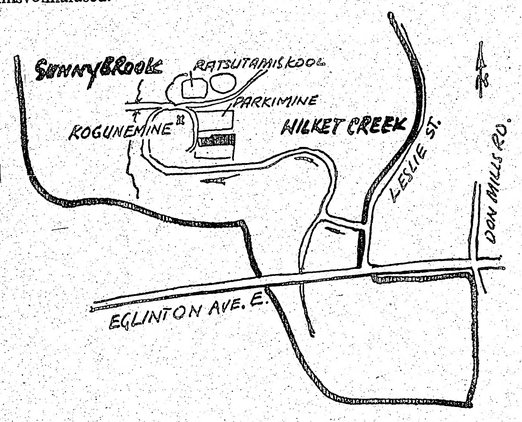

RISTSÕNA NR. 1216

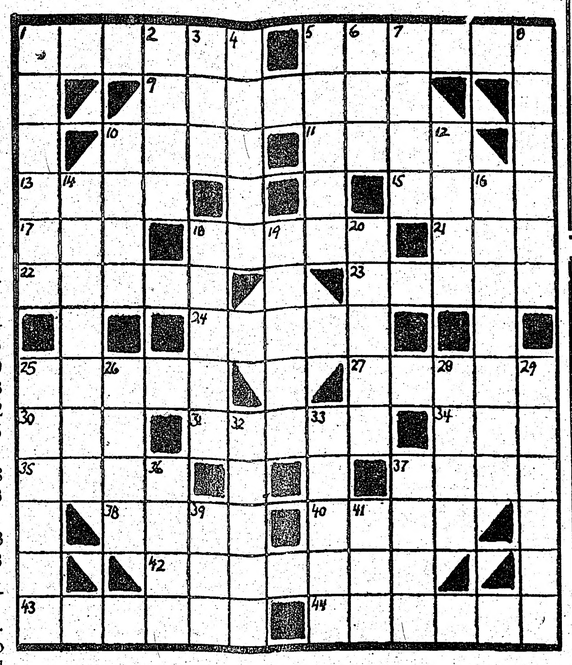

Põikread: 1. Evald Männi kirjanikunimi, 5. Jalats, 9. Mägi Pandivere kõrgustikus, 10. Eksitused, 11. Ajaline mõiste, 13. Lihaloom, 15. Teen lahti, 17. Lõigatav tükk viljapõllul, 18. Eesti helilooja, 21. Keha, 22. Jõukas, 23. Suurtüki eelvanker, 24. Peruu indiaanlased, 25. Aadlitiitel, 27. Algul, 30. Lapsevanem, 31. Veo- ja sõiduloom, 34. Suu — rootsi keeles, 35. Meresopp, 37. Sidesõna, 38. Selline nuga ei lõika, 40. Lehtpuu, 42. Prantsuse kirjanik, Nobeli laureaat, 43. Tõmbate, kisute, 44. Ei luba.

Püstread: 1. Sõjamehe peakate, 2. Sugupool, 3. Eesti jooksja, kes võttis osa Berliini olümpiamängudest 1936. a., 4. Osa ratsutaja varustusest, 5. Tegelane O. Lutsu populaarsetes teostes, 6. Ohver, 7. Poolsaar Balti meres, 8. Omaaegne Eesti sõjalaev, 10. Võiduta lõppev mäng, 12. Kuri, paha — inglise keeles, 14. Ette kandma, 16. Kitsikusse ajamine, 18. Millegi ees asuv ala, 19. Suletud, 20. Vahend ülespoole pääsemiseks, 25. Argpüks, 26. Suur kivi, 28. Vorm sõnast imema, 29. Esimest aastat haiglas praktiseeriv arst, 32. Prantsuse kirjaniku Zola eesnimi, 33. Ettejõudmine, 36. Linn Eestis, 37. Ed. Vilde lavateos, 39. Punane — ühes võõrkeeles, 41. Looma häälitsus.

RISTSÕNA NR. 1215 LAHENDUS

Põikread: 1. Mg, 3. Epp, 6. Kalju, 10. Sirm, 11. Auto, 12. Leda, 13. Peetrus, 15. Salla, 17. Ole, 18. Kael, 19. Irv, 21. Norma, 24. Lon, 25. Tael, 27. Armee, 29. Eel, 31. Tekkel, 33. Astuma, 36. Sto, 37. Atala, 39. Jaam, 41. Ots, 42. Annus, 44. Der, 46. Olga, 48. Uba, 50. Teine, 52. Veetlev, 54. Rist, 55. Saal, 66. Hani.

Püstread: 1. Miel, 2. Greene, 4. Pau, 5. Puskar, 6. Kose, 7. Lll, 8. Jelinek, 9. Udar, 10. Sportlased, 14. Rar, 16. Allee, 20. Villem Navi, 22. Olgu, 23. Marat, 26. Arst, 28. Etaan, 30. Eeva, 32. Kuju, 34. Toores, 35. Mason, 38. Laava, 40. Asula, 43. Nee, 45. Eti, 47. Les, 49. Ben, 51. $t, 53. El.

Kalevi Suusaklubi juhatus valiti tagasi

22. oktoobril toimunud Kalevi Suusaklubi koosolekul valiti möödunud aastane juhatus enamikus tagasi. Juhatusest lahkus Mihkel Vasila ja juurde tuli Peeter Niit.

Klubi esimeheks on Theo Vellend, abiesimeheks Arvu Oiling, sekretäriks Peeter Niit ja laekuriks Evi Jaaguste.

Eelmise aasta eeskujul on kavas talve jooksul korraldada vähemalt üks omavaheline suusavõistlus.

Klubi postiaadress on: 61 Glen Davis Cres., Toronto, Ont. M4E 1X7, tel. 699-7579.

MÜÜGIL
Eesti muinasjutte inglise keeles
„TALES FROM ESTONIA"
tõlkinud Gisela McBride
31 MUINASJUTTU JA KOKKUVÕTE „KALEVIPOJAST"
$5.75 — 50 centi postikulu
Saadaval Vaba Eestlase talituses

ILMUS
HANS MERET'i
TEREMI JUTUSTUS
Estonia mässust, sõjast, Berliinist, KZ-laagrist ja muust
272 lk. (kõltes raamat)
Saadaval „VABA EESTLASE" talituses
HIND $25.— pluss saatekulu $1.50

MÜÜGIL
Oskar Lutsu KEVADE I
Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja koolihtutel Eesti Majas raamatute müügilaual.
HIND $6.00 — postiteel $6.50

JUST ILMUNUD
Valeria Kimberg-Kotkas'e
Karjane läks karjaga
Lood ja seiklused karjalaste elust Eesti iseseisvuse ajastul, Abel Lee illustratsioonidega.
Raamat lugemiseks ning kinkimiseks nii noortele kui ka vanadele.
Müügil „VABA EESTLASE" talituses
Hind $12.00

Robert Kreem
Mälestusi • Tähelepanekuid • Otsinguid noorusaastaist
„VANDEGA SEOTUD"
237 lk. $15.—
Müügil „VABA EESTLASE" talituses

MÕISTATUSLIK ARMAND HAMMER

Lenin usaldas teda, Brezhnev ülistas teda, Kaddafi alustas temaga koostööd – ja nende abil on Armand Hammerist saanud üks maailma edukaim kapitalist

2.

Nii võttis ta Ottawas osa galast, mille selleaegne peaminister Pierre Trudeau korraldas oma külalise president Ronald Reagani auks. Pekingis ta käis eriaudientsil Hiina tugevaima mehe Deng Xiaopingu juures. Brasiilias ta kohtas presidenti Joao Baptista Figueiredot; kavas oli ehitada looduslik maagaasi juhtmestik Occidentali Boliivia õliväljalt Brasiiliasse. Londonis ta käis kuninglikus kunstiakadeemias üleandmas Leonardo da Vinci poolt illustreeritud raamatut, mille ostuhind oli olnud 5,28 miljonit dollarit. Washingtonis ta võttis osa arvukaist vastuvõttudest, mis külastavate välismaalaste auks korraldatud.

Hea näide Hammeri tegevusest oli tema kunagine isiklik algatus Afganistani kriisi lahendamiseks. Mõtteks oli, mille selleaegne Poola parteijuht Edward Gierek oli Hammeri väite kohaselt talle esitanud, oli N. Liidu üksuste osakaupa väljatõmbamine Afganistanist sel tingimusel, et Pakistan ja USA lõpetaksid oma abi valitsuse vastu võitlevaile partisanidele.

Hammer organiseeris Moskvas kohtumise Brezhneviga. Hammeri mälestuste kohaselt nõukogude juht oli kinnitanud, et väited Moskva strateegilisest plaanist Pärsia lahe suunas oli „tähtsusetu tolmukeerutus" ja et ta tõmbaks mõnedki nõukogude üksused Afganistanist välja nii pea, kui relvasaadetised üle Pakistani piiri partisanidele lõppeksid.

Hammer lendas järgmseks Karachi kohtuma kindral Mohammed Zia ul-Haqia'ga, Pakistani presidendiga, kes seni oli olnud afgaanide partisanide tähtsaim toetaja. Hammer tegi nõupidamise ajal kindralile ettepaneku, et Occidental alustaks uusi uurimisi ranniku ees olevail madalikel ja ehitaks Pakistanile uue õlipuhastusettevõtte. Zia oli üsna huvitatud mõttest, aga ei soovinud seda siduda kuidagi Afganistani küsimusega.

Hammer ei olnud valmis järeleandmiseks. Ta läks Ühendriikide Senati välisasjade komitee esimehe Charles Percy jutule, välisministri Alexander Haigiga kohtuma, selle inglasest kolleegi lord Carringtoni ja lõpuks ÜRO peasekretäri Kurt Waldheimi juurde. Kui see ringkäik oli alles teoksil ta sai kuulda, et president Reagan kavatses muudel põhjustel lõpetada N. Liidu vastu kehtestatud kaubanduse piiramised. Alles selle järel loobus Hammer oma rahualgatuse pealesundimisest. Ja sellest alates võibolla nähakse, milline oli temale nende asjade tähtsuse järjekord.

Inimesena Hammer oli vähenõudlik ja meeldiv ning meenutas pigem maapiirkonna arsti kui töötusmagnaati. Tal oli mugav, aga mitte praaliv kodu Westwoodis, Los Angeleses. Tema kolmas abikaasa Frances on tema alatine kaaslane OXY I lendudel.

Hammer oskab ka naljatada iseenese arvel. Kui ta kuulis, et Marlon Brando võttis tema eeskujuks oma kõva-iseloomulise õlimiljonäri osas filmis „Salajane skeem", mille eest Brandole maksti 250.000 dollarit päevas, ta ohkas: „Sellise raha eest oleksin mina võinud seda osa ise näidelda!"

JAHEDAD VAHEKORRAD OMA VALITSUSEGA

Omal maal Hammer ja tema reklaamimehed on kõigist oma rahvusvahelistest suhetest hoolimata võinud märgata, et neil on ikka veel raske pääseda Reagani valitsuse esindajate juurde jutule. Hammer kirjutas ühe kirja presidendile, kuid vastuvõtt on neile siiski jahe. Hammer on eriti süüdistanud Richard V. Allen'i, kes lahkus pärast presidendi julgeolekunõuandjate kohalt, „tõrjuva suhtumise pärast".

Allen ise nõustus sellega, et ta olevat mures Hammeri „kummalise seltskonna" pärast. Kas Hammer kasutab oma suhteid ainult oma ärilise vahekorra tõttu? Või kasutab ta oma ärisuhteid Moskva huvide teenimiseks? Seda polevat kerge teada. Kuid mingisuguse suunaandjana tuleb minna tagasi sündmuste juurde, mis toimusid kohe Vene revolutsiooni järel.

Hammeri ütluse kohaselt tema suhted N. Liiduga hakkasid arenema tema filantroopilistest mõtetest ja seeriast süütuist kokkusattumustest. Ta kuulis 1921. a. arstiõpingute lõpetamisel, et Nõukogude Venemaal määratseb täpilise tüüfuse epideemia. Kuna teda huvitas bakterioloogia ja tal oli pool aastat aega enne haiglapraktika algust, ta otsustas minna Venemaale epideemiat uurima ja aitama seda tõrjuda. Nähes selleaegse näljahäda ulatust ta pakkus end Nõukogude Venemaa valitsusele nisuostjaks.

Kui Lenin kuulis tema pakkumisest, teda kutsuti Kremlisse ja nõukogude juht ütles: „Me ei vaja arste, me vajame ärimehi. Kommunism ei anna tulemusi ja meil tuleb minna üle uuele majanduspoliitikale." Selle järel Hammeri ütluse kohasel Lenin pakkus temale asbestikaevamiseks luba Uuralis ja teise tegevusloa nõukogude kaubanduse organiseerimiseks. Need olid esimesed load välismaalastele, mis nõukogude Venemaa valitsuse poolt anti.

LENINI ESINDAJAKS AMEERIKA ÜHENDRIIKIDES

Paar aastat tagasi avaldatud USA välisministeeriumi ja armee salaluureteenistuse dokumentide kohaselt liitub tegevusloa jutule vägagi palju muud. Nende dokumentide järgi kõik algas Armandi isast Julius Hammerist, kes samuti oli väljaõppelt arst ja Venemaalt USA'sse asunud emigrant. Julius Hammer oli Lenini kommunistliku partei innukas pooldaja, kes asutas New Yorgis äri, kus hakati müüma shampooni, ravialkoholi ja ravimeid. Temast sai ka radikaalsete ettevõtete finantseerija ja just sel alusel ta rajas suhteid N. Venemaaga.

Oktoobrirevolutsiooni järel keeldus Washington kuni aastani 1933 jonnakalt Nõukogude Venemaa valitsust tunnustamast. Lisaks sellele külmutati kõik USA's asetsevad Moskva kulla- ja valuutavarud. Tulemuseks oli, et nõukogude valitsusel ei olnud raha kauba ostuks, mida see oma võimul püsimiseks ilmtingimata vajas. Olukorra parandajaks nimetas Lenin vene-saksa „inseneri" Ludwig Martensi „oma suursaadikuna" Ühendriikidesse, ülesandega organiseerida kaubasaadetisi Venemaale. Kuna Martens kohe ei pääsenud Vene oma varude juurde, siis ta pöördus Julius Hammeri poole vajaliku vahepealse finantseerimise korraldamiseks.

Hammer maksis Martensi ebaametliku „nõukogude büroo" üüri ja muud kulud New Yorgis. Hammer sai ametliku nimetuse büroo kaubandusliku atasheena ning ainuõiguse Nõukogude Venemaa ja USA vahelisele kaubandusele. Aastal 1918 „Nõukogude Büroo" tegevus finantseeriti salaja New Yorki viidud teemantidega. Julius Hammer hoidus teemantide rahaks tegemisest, räägitakse ühe tema parteikaaslase mälestusis. Armand Hammer vaidleb sellele vastu. Igal juhul kolisid Hammerid lihtsast Bronxi korterist hotell Ansonia luksusruumidesse Manhattanile ja Julius Hammeri elustiil rikastus märgatavalt.

(Järgneb)

Kuulutamine.
„VABA EESTLASES"
tõstab oma eesmärgi!

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
BETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT -- NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 789-7579
Kodus 762-2367

HARRY LANDRA, Q.C.
VANDE-ADVOKAAT & NOTAR
Võtan ikka vastu oma eesti kliente.
Palun helistada
(519) 794-3096

ELEKTRIK
Süsteemid, uuendused ja parandused ehitajatele või ettevõtetele.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9634

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe lainaldase leviku tõttu.
üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool töösegu:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Põgenemine Tallinnast 1944. a. sügisel.

Johannes Sääg

PÄEVAD 1944 SUVEL

Põgenemine Vastseliinast ja viimased päevad Tallinnas

4.

Üks mõtles üht ja teine teist valet välja. Siis ütles prokurör Tiits, et „räägime neile tõtt, kui nad meid siin kohe „mätta" ei löö, siis Tallinnas piinavad meid ikka surnuks." Laevad liikusid minema. Nüüd oli kõigil kahju, vast oleks ehk võimalik olnud nendega Rootsi pääseda.

SOOME RANNAS

Paat tõusis ja vajus, järjesti pritsis vesi meid märjaks, vahest viskas terve pangetäie kaela, loopisime paadi tühjaks ja juba oli teine „laadung" kaelas. Järsku karjub Koop: „Oh sa kuradi-kurat, aer puudutas põhja!" See ei olnud siiski põhi, vaid veealune kalju. Tiits võttis valve oma kätte ja avastas, et tõepoolest on põhi juba näha. Hukkumisest oleme pääsenud, mis nüüd edasi saab?

Saarel olid näha mõned majakesed. Kes seal elavad, kas ei ole siiski juba venelased? Randusime kaljudest piiratud kausitaolises lahesopis. Elumajad olid väikesed ja kenad, kuid polnud näha ühtegi inimhinge ega teist elavat olevust peale paari kana. Kus on inimesed? Randunud, ruttasime kohe maja poole, see paistis tühi olevat, ja oligi tühi. Maja ees igasugust majakraami, isegi üks poolik silgutünn oli läve ees. Nüüd tõusis meis jälle hirm. Miks olid inimesed siit nii ülepeakaela ära läinud?

Viimaks siiski nägime üht naist teiselpool lahte, kes hakkas meie poole aerutama. Kui ta meie juurde jõudis, siis selgus põhjus miks siin enam inimesi ei ole. Naine oli soomerootslanna, kes rääkis soome keelt, millest soomepoisid väga hästi aru said, Tema jutust selgus, et järgmisel reedel tulevad siia venelased ja võtavad saare üle; see koht olevat Ingo-Porse, Hangö läheduses. Lahke naine viis meid üle kõrgendiku, kus üks kaluripere hoolega kartuleid võttis. Pererahvas viis meid oma elumajja, kohvi pandi keema, pakuti süüa ja pandi saun küdema. Olime tormise mere ületanud 15½ tunniga. Hangösse jõudsime laupäeval, 23. sept. kell 11.30. Saun oli hea väsinud kontidele. Peale sauna pakuti veel kord kohvi ja siis uinusime raskesse unne.

Õhtul enne uinumist käis meid külastamas soome politseiametnik, kes lubas meid järgmisel hommikul Helsingisse saata, kuhu olime oma soovi avaldanud.

Vahepeal pakkus pererahvas meile veel rikkaliku hommikueine ja kohvi. Söömise lõpul kuulsime väljas mootorpaadi müra ja arvasime, et nüüd on politsei meile järele tulnud. Majast väljudes nägime, et politsei asemel oli soome piirivalvur oma suure mootorpaadiga rannas. Sellesse laadisime ka pererahva varanduse. Kui paat oli täis, algas sõit pererahva uue kodu poole, mis asus ka ilusal kaljusaarel. Siin tühjendasime paadi armsate võõrustajate kraamist ja arvasime, et nüüd läheb sõit Helsingi suunas.

Ei mäleta kaua me edasi sõitsime, kui paat peatus ühe kaljusaarekese juures, kus meil kästi paadist väljuda. Kalju ees oli enne meid juba kolm pisikest mootorpaati. Kaljule jõudes kuulsime selget eesti keelt ja leidsime eest trobikonna mehi ja naisi, kõik põgenikud Eesti saartelt. Neil oli laialt süüa ja juua, isegi konserveeritud jooke. Me pidime leppima merest püütud ja tulel küpsetatud ahvenatega, sest see seltskond sõdurpoistele ei raatsinud midagi pakkuda.

LÄBI PÕGENIKULAAGRI RAUMASSE

Varsti algas edasisõit, kuid nüüd mitte enam suure piirivalvepaadiga, vaid meid jaotati kolmele põgenikepaadile; sama piirivalvur istus esimesse paati ja sõit algas põhja suunas, umbes 60 km kaugusel olevasse laagrisse, kuhu meid oli määratud. Sõit oli kena kaunite saarte vahel. Teel tuli viperusi, sest vanad mootorid kippusid streikima; kord üks siis teine, üks sõitis kiiremini, teised olid aeglasemad. Selletõttu me ei jõudnud määratud ajaks sihtkohta. Juba jõudis pimedus kätte ning piirivalvur ei julgenud pimeduses sõita. Olime sunnitud kusagil ööbima. Lähemasse linna Tammisaarisse pidi olema 10 km, kuhu juht siiski otsustas sõita ja jõudsimegi kell 10 õhtul. Ööbisime ühes koolimajas.

Hommikul kell 10 algas sõit Skurasse, kuhu jõudsime 25. sept. Seal peatusime 24 tundi. Seal oli ka interneeritud soome sakslasi, mis äratas meis hirmutunde, et võib-olla toodi meid ka selleks siia, et pärast venelastele väljaanda.

Õnneks osutus olukord siiski teiseks. Meid viidi sealt edasi juba raudteel läbi Hyvinkää, Riihimäki Oitti põgenikelaagrisse 26. sept. pealelõunal. Sealt läks reis edasi läbi Hämeenlinna, Tampere kuni lõppkohta Eurajokile, Rauma linna lähedale 28. sept. hilisõhtul, kus siis juba vene kontrollkomisjon sees oli. Seal oli enne meid juba tohutult palju eesti põgenikke.

Eurajokist vähe maad edasi, mereranda kaljude vahele, jõudis 1. oktoobril oodatud „valge laev", eestlase kapten Valteri laev „Vega". Kõik põgenikud transporteeriti mereranda Soome sõjaväeautodega ja rannast mootorpaatidega laevani.

Tänutundes mõtlen veel praegugi sellele Soome abile.

KAPTEN VALTERI LAEVAGA ROOTSI

Kapten Valter ei julgenud oma laeva tundmatute kaljude vahelt välja viia ja ta ootas soome lootsi, kes tuli kohale alles 2. oktoobri hilisõhtul ja „Vega" sai oma sõitu alustada üle 800-põgenikuga Rootsi suunas.

Öine sõit oli suure ohuga seotud, kapt. Valter hoiatas alatasa, et mitte tuld tõmmata, mitte suitsetada ega kõvasti rääkida, mainides, et meid võivad siin kaaperdada nii vene kui ka saksa laevad.

Umbes poolel teel paistis eemalt vaevalt märgatavat vilkumist. Kapt. Valter hoiatas nüüd kõiki ja vaadates eemalt nähtavat vilkumist, ta ütles, et see on hädasignaal S.O.S. ja käskis tüürimehel laeva sinna suunata. Kohale jõudes selgus, et paadis viibis Eesti Vabariigi Sõjasadama insener koos abikaasaga, kes oma väikese mootorpaadiga olid merehädas. Ta oli oma abikaasa jalgratta pika nööriga merre lasknud, mis hoidis paadi kohal ja ei lasknud triivida. Jalgratta dünamoga andis ta valgussignaali S.O.S.

Merehädalised ühes paadiga tõmmati „Vega" pardale ja sõit läks edasi. 3. oktoobri lõunapaiku jõudis laev Öregrundi sadamasse ja meid viidi ühte suurde saali, kus lauad olid kaetud rootsi lottade poolt rikkalikult küll külma ja sooja söögiga, kuna lapsi kostitati maiustustega. Öregrundist sõitis laev 3. oktoobri hilisõhtul Gävle sadamasse. Kõik pardalviibijad olid läbimärjad ja väsinud, sest kogu öö oli sadanud vihma. Naised ja väikesed lapsed olid all laevaruumis, kuna mehed sinna ei mahtunud ja viibisid kogu öö laevalael vihma käes.

Gävles käisime arstlikul läbivaatusel, „täisaunas", desinfitseeriti kaasasolev „varandus". 4. oktoobril jaotati põgenikud mitmesse laagrisse, meid määrati Gävlest 25 km eemal asuvasse Sandvikeni linna, kus paigutati „Valhalla" teatrimajja.

Nende ridade kirjutaja määrati laagrivanemaks ja E. Pruuli abiks. Sellest on nüüd möödunud 40 aastat. Nende ridade kirjutaja on olnud sunnitud oma kodumaast eemal olema poole oma eluajast.

J. S-gi

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

ESTO väljaanded

Iga ESTO-üritus on jätnud peotäie mitmekülgseid väljaandeid, mis on suuremad tavalisest kavalehest. Igal maal on seni olnud omaette kujunduslik külg nii formaadilt kui ka välisilmelt.

Seekordne ESTO-84, vastupidiselt näiteks Stokholmi pidustusele, kus formaat oli mitmel väljaandel samane, on Toronto pidustus andnud kimbu eri suuruses väljaandeid, ühtlane on aga kõigile sini-must-valge värvikolmiku kasutamine.

Jättes kõrvale väiksemad voldikud nagu ESTO-RAMA-l ja maakondlikul päeval, oli esimene suurem ESTO-84 ART kunstinäituse kataloog. See on ainult ingliskeelne, toimetanud Helen Peterson, kujundanud Lia Holmberg, kuna monokroomne kaanejoonis on Lembit Sootsilt (osa suuremast tööst). Kataloogis on 67 reporoduktsiooni näitusel esitatud 164 tööst, mis annab mõnetise pildi näitusel olnud rikkusist. Kunstnikest on ka eluloolisi andmeid, mis annavad mingi tausta nende õppekäigule, tööle ja saavutustele. Kataloog on meeldiv meene sellest laialdast tähelepanu äratanud suurest kunstisündmusest (32 lk, 8,5 korda 10").

Sõduriõhtuks anti välja kunstnik Joann Saarniidu kaanejoonisega kava (8 lk). Kunstnik on kaanejoonistusse sõdurikujude ja Eesti lippude kohale paigutanud soomepoiste, eesti võitlejate ühingute ja lennuväepoiste embleemid. Väljaandes on ka viie sõdurilaulu tekstid (8,5x5,5").

ESTO-84 Teater andis välja kogu teatritegevust hõlmava „ESTO-84 Teater" (33 lk, 6 korda 9"). Väljaande on kavandanud Ernst Vähi. See on sisukas teatmeteos, millele saatesõnu on kirjutanud Rahel Olbrei Kompus ja Kaarel Söödor. Sellejärel antakse kõigi lavastuste tegelaskonna nimed, lavateose autori elulookirjeldus ja looming, samuti lavastaja lavateostuse ülevaade ja foto tegelaskonnast. Sellises järjekorras alustatakse O. Lutsu „Kevadega", järgnevad G. Neeme „Mosaiigid", P. Ardna „Kalurineiu", L. Kooritsa „1919" ja A. Willmanni „Trummid peavad olema". Kõigis neis on jäädvustatud mitte üksi ESTO-84 teatrisündmuste kaasategijate nimed, vaid suures enamuses praeguse välis-eesti teatri loojad, kelle hulgast puuduvad Rootsi eesti teatrid.

Lennuväepoisid andsid välja oma kokkutulekuks ja kodumaalt lahkumise 40. aastapäevaks valiku „Sõdurilaulud" (32 lk. 4,25 korda 6"). Kaanekujundus kunstnik J. Saarniidult. Valimikku on võetud 31 enamtuntud sõdurilaulu, mis ka koosviibimisel läbi lauldi ja uuesti lubatakse laulda 1987. a. lennuväepoiste ühisel 60. aasta juubelipeol Leicesteris, Inglismaal. Toimetanud Kalju Jõgi, Evi Oder, Evald Oder, Eerik Purje ja Arvi Tinits.

Laulupeo kavaraamatu kujundas Vello Hubel, sidudes sini-must-valge noodijoonestikuga ja embleemidega. Laulupeo korraldas Eesti Lauljate Liit Põhja-Ameerikas, kavaraamatu toimetas Siegfrid Preem. Lisaks otsesele kavale on antud korraldava toimkonna foto, U. Petersoo lipujuubeli sõnum, H. Kasenurme saatesõnad, Arved Viirlaidi pühendus „Eesti Päevadeks 1984", R. Toi „Tere tulemast laulupeole" ja Hella Leivati vaatlus laulust igipõlise eesti aardena. Tutvustatakse kuut üldjuhti A. Balstadti, G. Itali, C. Kipperit, U. Kooki, R. Toid ja E. Veskit, millele järgneb kava ainuüksi eesti keeles, sest laulupidu oli tõeline eesti üritus. Kavale järgneb kõigi ESTO-84 laulupeost osavõtvate kooride nimekiri, andes ka nende nimed, kes Torontosse ei saanud tulla, kuid laulavad neis koorides. (32 lk. 5,75 korda 8,75").

ESTO VISIOON on suureformaadiline Maret Maiste kujundatud kaanejoonisega, milles on nii rahvatantsijad kui ka naisvõimlejad. (56 lk. 8,5 korda 11"). Algab Esto Visiooni aupatroonide W. Davise ja EV aupeakonsul I. Heinsoo ning Ontario ministri Reuben C. Baetzi tervitustega, misjärel E. Koop kirjutab võimlemisest ja H. Toomsalu rahvatantsust. Nende järel tutvustatakse rahvatantsu lavastuse juhti H. Toomsalu ja võimlemislavastuse juhti E. Koopi, aga ka teisi lavastusega kaasas olnud muusikuid, tantsujuhte ja Esto Visiooni valgustuse eest hoolitsejat Harri Kivilot. Edasi on lühikesed seletused kava üle kahes keeles ja siis fotod osavõtvaist gruppidest koos nende lühema tegevuse ülevaatega. Samuti tutvustatakse Idlat, tema tüdrukuid, Leida Leesmenti ja tema Malmötüdrukuid, aga ka üldse moodsat rütmilist võimlemist, Kalev Estienne, Ritmikat, Questot ja väiksemaid gruppe USA's. Lõpuks kõigi osavõtjate nimed.

16 lk. broshüürina oli kahe võimlemisetenduse puhul ingliskeelne väljaanne, selgitades, mis on moodne rütmiline võimlemine, mis on selle ajalugu, milline oli Idla meetod, Malmö-flickorna tegevus ja saavutused, Questo võimlejad Quebecis, Kalev Estienne, kõrgpunktid Kalev Estienne tegevuses ja võistlusvõimlemises, Ritmika tegevus. Kirjelduste juures on tegevust selgitavaid fotosid. Kuna broshüür annab ajaloolise ülevaate moodsast rütmilisest võimlemisest, siis tulnuks kuidagi märkida ka kauaaegset Tiiduse võimlejate tegevust. (8,5 korda 5,5").

Tuleb märkida ESTO raamatunäituse eriti mahukat kataloogi (168 lk. 8,5 korda 11"). Selle on toimetanud ja koostanud ESTO-84 Raamatunäituse komitee. Lembit Sootsilt kaanekujundus. Selle väljaande juurde tuleme kord veel tagasi.

Kauni välisilmeline on ESTO-84 kalender, 84 lk. maitsekalt koostatud, osalt Eesti lipu värve kasutatud väljaanne algab Ontario ja Kanada valitsusliikmete, aupatroonide tervitustega ja siis päev-päeva järel tegevusega, mis mitmekülgseks tehtud vinjettide ja embleemidega. Edasi ürituste aadressid ja Toronto linnakaardid, kus nende asukohad märgitud. Palju vajalikku informatsiooni külalistele. Väga sobivas taskuformaadis. Kuuldavasti jäi see paljudel saamata, kuna ei leitud Royal Yorgis ESTO bürood. (8,5 korda 4")

Eesti lipu juubelimotiive kasutasidl veel EKKT oma erinäituse kataloogis „Tervitus ESTO-84-le" ja evangeelne ajakiri „Valgus" oma kaanekujundusel koos ESTO embleemiga.

Nende väljannete kohta tuleb öelda, et need pole ainult kuivad programmid, vaid annavad selgitusi küll eesti kui ka inglise keeles eestlaste kultuurielust ja -tegijaist, olles sellistena teatmiku väärtusega.

H.

KODUMAA UUDISED

Tartu raekoja saalis anti ühele vanemale eesti dirigendile ja heliloojale, Tartu linna aukodanikule Richard Ritsingule pidulikult kätte Eesti rahvakunstniku tunnistus ja rinnamärk. R. Ritsing on olnud mitmete laulupidude juht ja oli üliõpilaslaulupeo „Gaudeamuse" algatajaid. Ta on Tartu Ülikooli Akadeemilise Naiskoori rajaja ja juhtinud paljude aastate jooksul ka Tartu Akadeemilist Meeskoori. Maestro auks kõlasid raekoja saalis laulud Tartu kooride esituses.

☆

Kingissepa rajooni rahvasaadikud märkasid sotsiaalhoolduse konrollimisel, et rajooni asutused ja ettevõtted ei hoolitse alati küllaldaselt pensionile läinud endiste töötajate eest. Rajoonis olevat kasutamata reserve pensionäridele ja invaliididele jõukohase töö leidmisel. Raskusi esineb sotsiaalhooldusasutuste kapitaalremondiga. Nõuti rajooni elanike sotsiaalhooldusalase teeninidamise edasist parandamist ja suuremat poliitilist kasvatustööd.

☆

Matsalu looduskaitseala Haeska õppebaasis toimusid N. Liidu ornitoloogiakomitee kurgede uurimise töörühma nõupidamised. N. Liidus on seitset liiki kurgi. Nende hulgas olevat Eestiski esineva sookure populatsioonid veel suhteliselt rahuldavas olukorras, ent mitmed teised liigid, nagu valgekurg on sattunud väljasuremise ohtu. Matsalu nõupidamise ettekanded käsitlesid kurgede ökoloogia rändeid.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 1. novembril 1984 — Thursday, November 1, 1984

FURS BY FINN

alustab oma 25. tegevus-aasta juubeli pühitsemisega. Ühenduses selle pühitsemisega on eriliselt suur valik igat liiki kõrgeima kvaliteediga kasukaid ja muid karusnahkesemeid.

Viimased moed.

Võite valida, kas ostate valmis kasuka või lasete oma mõõtude järele valmistada.

Meie hinnad on soodsamad kui kunagi varem.

FURS by FINN

Avatud iga päev kuni 6., neljap. 7.30, laup. 5.

191 Eglinton Ave. E. Toronto
M4P 1K1 — Telefon 488-1701

THE FINNISH PLACE TORONTO

The Finnish Place

5463 Yonge St. Willowdale M2N 5S1
(Finchi lähedal) — Tel. 222-7575

- Hiljuti Soomest saabunud PLASTIKUST PÕRANDAVAIBAD (runners), 5 erinevat värvi
- Osa klaaskaupu erilise hinnaalandusega.

KINGID IGAKS SÜNDMUSEKS

FLORIDAS, VENICE'ST PÕHJA POOL, TALVEHOOAJAKS

väljaüürida eraldi osa uuest majast.

Elutuba, magamistuba ja vannituba, omaette sissekäiguga, TV, oma külmutuskapp. Täielik köögi, söögitoa ja solaarküttega ujumisbasseini kasutamine. Merele lähedal.

Telefoneerida 1-813-966-1303

TARMO RAE

PLUMBING, HEATING & REPAIRS

Eesti ettevõte

Õli-, gaasi- ja elektriahjud ● Korstnavoodrid (chimney lining).
● Ahjude puhastamine.

Tel. 275-1280 — Roland Kullik

SOODUS OSTUVÕIMALUS —

TÖÖTADA, ELADA VÕI INVESTEERIDA täielikult renoveeritud ehituses. Kontori- ja vastuvõturuumid sobivad mitmeks otstarbeks. Ülemisel kahel korrusel eraldi sissekäiguga luksuskorter. Parkimisplats ja 2 garaazhi. Helistada Jackson, Tamm Design 466-1994, hr. Tamm kodus 283-7884

THE ESTONIANS: FOR THE RECORD

Esto' 84 avapäeval näidatud film eesti ajaloost on saadaval video lindil kahes Põhja-Ameerika formaadis (VHS või BETA), hinnaga $45.00. Ontario elanikel tuleb lisada 7% käibemaksu. Kasseti tellimiseks palume täita alltoodud kupong ja tagastada meile koos rahasaadetisega aadressil:

Estofilm Canada
314 Jarvis St., Suite 103A
Toronto, Ontario M5B 2C5

Nimi: .....

Aadress: .....

.....

The Estonians: For the Record
☐ ½" VHS Kassett ☐ ½" BETA Kassett

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

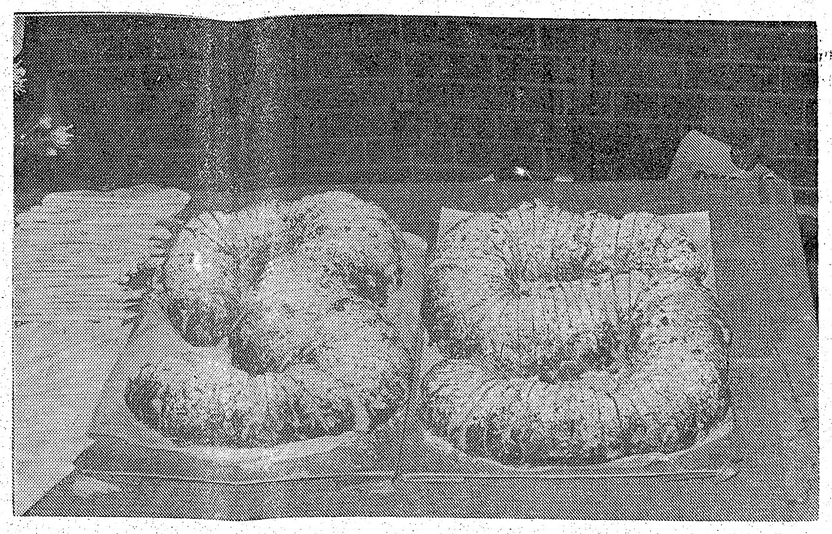

TES Täienduskooli 35. aastapäeva tähistati lühikese mälestushetkega, mis puhul jagati igale õpilasele ja õpetajale kild sünnipäevakringleist, mis kujutasid juubeliaastate numbreid. Foto: Vaba Eestlane

Toronto eesti organisatsioonide 1985/86. aastate kalender

25. oktoobri õhtul toimus Toronto eesti organisatsioonide ürituste kalendri koostamine, 1985/86. a. tegevushooaja kalendri koostamisel tehti eelmises osas muudatusi ja ühtlustati ülejäänud osas eestlaste tegevus kaheks järgmiseks aastaks.

1985

JAANUAR

Neljap. 17 — T. E. Pensionäride Klubi koosviibimine.
Laup. 26 — T. E. Võitlejate Ühingu aastapäeva pidu.
Pühap. 27 — Talihari.
Neljap. 31 — T. E. Aiandusklubi loeng.

VEEBRUAR

Laup. 2 — Saarlaste Ühingu küünlapäeva pidu.
Laup. 16 — T. E. Meeskooli E. V. aastapäeva koosviibimine.
Neljap. 21 — T. E. Pensionäride Klubi koosviibimine.
Reede 22 — EKN väliskülaliste vastuvõtt.
Laup. 23 — Lasteaia vabariigi aastapäeva aktus.
Pühap. 24 — T. E. Seltsi vabariigi aastapäeva aktus.
Neljap. 28 — T. E. Aiandusklubi loeng.

MÄRTS

Laup. 2 — Estonia koori tuluõhtu.
Laup. 9 — TERR Kungla suuresinemine
Laup. 16 — T. E. Segakoori lõbus laupäevaõhtu.
Neljap. 21 — T. E. Pensionäride Klubi koosviibimine.
Pühap. 24 — T. E. Meeskoori aastakontsert.
Pühap. 24 — Invaliidetoetava Naisringi loterii.
Neljap. 28 — T. E. Aiandusklubi loeng.

APRILL

Pühap. 14 — Lasteaia moenäitus. — T. E. Segakoori kontsert.
Pühap. 21 — T. E. Seltsi popurrii.
Neljap. 25 — T. E. Aiandusklubi loeng.
Pühap. 28 — T. E. Pensionäride Klubi loterii.
Pühap. 28. — Jüripäeva paraad.

MAI

Laup. 11 — Lasteaia emadepäev ja lõpuaktus. — TERR Kungla mai-ball
Pühap. 12 — T. E. Täienduskoolide emadepäeva aktus.
Neljap. 16 — T. E. Pensionäride Klubi peakoosolek.
Laup. 18 — XIII Põhja-Ameerika Eesti Meeslaulupäev USA's.

JUUNI

Neljap. 6 — T. E. Pensionäride Klubi koosviibimine.
Laup. 22 — Hiidlaste Seltsi jaanipäev.

SEPTEMBER

Laup. 14 — Lasteaia algus
Laup. 28 — Lasteaia peakoosolek

OKTOOBER

Pühap. 6 — Toronto Eesti Meeskoori kontsert-aktus
Neljap. 17 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Laup. 19. Toronto Eesti Segakoori perekonna-õhtu
Laup. 26 — Skaudisõprade Seltsi pidu
Neljap. 31 — Toronto Eesti Aiandusklubi loeng

NOVEMBER

Laup. 9 — Hiidlaste Seltsi mardipidu
Neljap. 14 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Laup. 16 — Toronto Eesti Seltsi aastapäeva-pidu
Laup. 23 — Õng. ja Jahimeeste Seltsi pidu
Neljap. 28 — Toronto Eesti Aiandusklubi loeng
Laup. 30. nov — Toronto Eesti Võitlejate Ühingu Vabadussõja aastapäeva tähistamine

DETSEMBER

Pühap. 1 — Pensionäride Klubi jõululaat
Laup. 14 — T. E. Segakoori jõulupuu — Lasteaia jõulupuu
Pühap. 15 — TES Täienduskooli jõulupuu
Neljap. 19 — Pensionäride Klubi jõulu-koosviibimine
Reedel, 20 — TE Meeskoori ja Estonia orkestri jõulupuu
Teisip. 31 — Meeskoori juubeliball — Toronto Eesti Maja uue aasta vastuvõtu-ball

1986

JAANUAR

Neljap. 16 — Pensionäride koosviibimine
Laup. 25 — Toronto Eesti Võitlejate Ühingu aastapäeva pidu
Pühap. 26 — Talihari
Neljap. 30 — TE Aiandusklubi

VEEBRUAR

Laup. 1 — Saarlaste Ühingu küünlapäeva pidu
Laup. 15 — Meeskoori EV aastapäeva tähistamise koosviibimine
Neljap. 20 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Reedel, 21. — EKN EV aastapäeva vastuvõtt
Laup. 22 — Lasteaia EV aastapäev
Pühap. 23 — EV aastapäeva aktus
Neljap. 27 — TE Aiandusklubi

MÄRTS

Laup. 1 — Rahvatantsijate suuresinemine
Laup. 15 — Segakoori lõbus laupäevaõhtu
Pühap. 16 — Toronto Eesti Meeskoori kontsert
Neljap. 20 — TE Aiandusklubi
Pühap. 23 — Invaliidetoetava Naisringi loterii

APRILL

Pühap. 6 — TES Kevadpopurrii
Pühap. 13 — Lasteaia moenäitus
Pühap. 20 — Jüripäevaparaad
Neljap. 24 — TE Aiandusklubi
Pühap. 27 — Pensionäride Klubi loterii — TE Segakoori kontsert

MAI

Laup. 10 — Lasteaia emadepäev — „Kungla" mai-ball
Pühap. 11 — TES Täienduskooli emadepäev
Neljap. 15 — Pensionäride Klubi koosolek

JUUNI

Neljap. 5 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Laup. 21 — Hiidlaste Seltsi jaanipäev

Indira Gandhi mõrvati

NEW DELHI — India peaminister Indira Gandhi mõrvati tema oma shikkide hulka kuuluvate ihukaitsjate poolt, kui ta oli teel oma kodust läheduses asuvasse valitsuse hoonesse. Kaks tulistajat, kes jõudsid ta kehha lasta kümme lasku, tulistati samas surnuks teiste ihukaitsjate poolt. Indira Gandhi on pärast vahekordade teravnemist shikkidega olnud pidevalt nende ähvarduste osaline. Asjane teade mõrva õnnestumisest on suureks rõõmusõnumiks shikkidele igal pool maailmas, mida lubatakse pühitseda, ka Torontos.

Vene uurija hüppas ära Teravmägedel

Teravmägedel hüppas ühelt vene mereuurimislaevalt ära 43-aastane merebioloog. Vene teadlasel õnnestus oma laevalt ära hiilida, mispeale ta ootas peidus ühe norra laeva juures kuni valvurid eemaldusid. Seepeale läks ta norra laeva pardale ja palus kaitset, mida talle ka võimaldati. Põgenemine leidis aset N. Liidule kuuluvas kaevanduskeskuses Teravmägedel. Teadlane palus Norra võimudelt asüüli. Teravmägedel on viimase kümne aasta jooksul ära hüpanud 3 poolakat ja 3 venelast, kes kõik on saanud loa Norrasse elama asumiseks.

BON AIR APPLIANCE SERVICE

PARANDAME

külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

Tunneb eestlasena . . .

(Algus lk. 1)

Valeri Sirksalu kaaspõgeneja Raul Heinsalu aga ei soovi kodumaale tagasi pöörduda.

Ta viibib praegugi Stokholmis, õpib rootsi keelt ja mängib oma stereoraadiot

— aparaati, mis vallandas seiklusliku põgenemise.

Valeri Sirksalule, nagu eelnevast selgub, on lubatud „amnestia" ühelt poolt laevalt põgenemise ja teiselt poolt stereoostuga seoses olnud lubamatu valuuta kaasavõtmisega ühenduses. Tõenäoline on, et ta tagasi jõudes peab andma mingi „patukahetsemise", vähemalt on see toimunud kõigi varasemate tagasipöördujatega.

Me ainult ei võta teie maja müügile, me esindame ja kirjeldame seda.

Century 21 süsteemil on jõud, see on riigi suurim kinnisvaravahenduse võrgustik.
Helistage ja pange see jõud oma kasuks tööle.

Teame, kus on head elamurajoonid

Century 21

HERITAGE LTD.
90 High Street, East
Mississauga, Ont. L5G 1K4
Tel. kontoris (416) 274-7700
kodus (416) 820-5804
Esindaja:
OLEV SADAM

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler. Spetsialiseerunud contact lensido alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252